

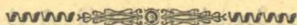
ΕΛΛΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

1874.

ΕΤΟΣ Ε΄.

ΤΟΜΕ Ι΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΝΗ΄. ΑΘΗΝΗΣΙ. 30. ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.

ΠΕΡΙ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ, ΕΜΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΚΛΑΣΤΡΩΝ,

ἤτοι, πραγματεία βραβευθεῖσα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ πραγμα-
τευομένη περὶ τῆς θαλασσίου τακτικῆς, καθόσον
ἐπιρρέάζεται ὑπὸ τῶν ὄπλων τούτων.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Τὰ διάφορα στοιχεῖα λεπτομερῶς θεωρούμενα:

Ἐν τῷ Κεφαλαίῳ τούτῳ πρὸ τοῦ ἀποβλέψωμεν πρὸς τὰ
διάφορα ἐπιθετικὰ καὶ ἀμυντικὰ ὄπλα, ἅτινα κατὰ τὸ παρὸν
πλοῖα φέρουσι, καὶ τὰς εἰδικὰς αὐτῶν χρήσεις, καλὸν θὰ ἦναι
ν' ἀναθεωρήσωμεν τὸν παρόντα καὶ προταθέντα ὄργανισμὸν
τοῦ στόλου, διότι θὰ φέρη αὐτὰ, καὶ ἐν λεπτομερείᾳ ἐρευνήσω-
μεν τὸ σύστημα τῶν τακτικῶν χειρισμῶν, τακτικῆς καὶ στρα-
τηγικῶν σχηματισμῶν στόλων καὶ ναυτικῶν δυνάμεων, ὡς
ἐφαρμόζεται εἰς ναυμαχίαν.

Πρῶτον. Περὶ τῶν χειρισμῶν πλοίων ἀτομικῶς:

Κατὰ τὸ παρὸν, ὅτε πλοῖόν τι τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἢ πολ-
λάκις πρὸ τοῦ τεθῆ εἰς ἐνέργειαν, ὑποβάλλεται εἰς διαφόρους
δοκιμὰς ταχύτητος, δυνάμεως περὶ τὸ στρέφειν καὶ ἄλλας

(*) Συνέχεια· ἰδὲ τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

τῶν μηχανῶν δοκιμασίας, τῶν δοκιμῶν τούτων ἐνεργουμένων ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἀξιωματικῶν τῆς ἐφεδρείας τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ μηχανικοῦ τμήματος, καὶ τοῦ πλοίου τιθεμένου γενικῶς ὑπὸ τὴν διοίκησιν πλοηγοῦ. Ἐὰν τὸ πλοῖον ᾗται ἤδη εἰς ἐνέργειαν, οἱ ἀξιωματικοί, οἵτινες διορίσθησαν ἐν αὐτῷ καὶ θ' ἀναλάβωσιν ἐν καιρῷ τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ, μικρὸν ἢ οὐδὲν μέρος λαμβάνουσιν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ πλοίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δοκιμῶν τούτων, καὶ κατὰ συνέπειαν σπανίως προσκτιῶνται πληροφορίαι ἀπ' αὐτῶν. Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας δοκιμὰς ἢ ἴσως (ἀφοῦ τὸ πλοῖον προηγουμένης ἐδοκιμάσθη) ἀμέσως ἅμα κηρυχθῆ ἔτοιμον πρὸς πλοῦν τὸ πλοῖον μετὰ τῶν νεωστὶ συναχθέντων ἀξιωματικῶν, ξένων ἀλλήλοις καὶ τῷ πλοίῳ αὐτῶν, διατάσσεται νὰ συνενωθῆ κατεπειγόντως μετὰ τοῦ στόλου, εἰς ὃν ἀνήκει, ἢ ταχεῖα δ' αὕτη ἀποστολὴ αὐτοῦ εἰς τὸν στόλον δὲν ἐπιτρέπει τοῖς ἀξιωματικοῖς δι' ἔλλειψιν χρόνου, ὅπως ἐξοικειωθῶσι πρακτικῶς καὶ ἐξ ὀλοκλήρου μετὰ τῶν δυνάμεων τοῦ πλοίου αὐτῶν.

Πρέπον, νομίζω, ἅμα δὲ καὶ ὠφέλιμον, ὅπως αἱ δοκιμαῖαι αὗται ἐνεργῶνται μᾶλλον ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῶν ἰδίων τοῦ πλοίου κυβερνητῶν, βοηθουμένων ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν αὐτῶν, ἰδίως δὲ, ἐὰν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πλοῖον πρόκειται νὰ ἐνωθῆ μετὰ στόλου, συνάμα δ' ὅπως, ἀφοῦ αἱ ἀρμόδιαι ἀρχαὶ ἐκφράσωσι τὴν αὐτῶν εὐαρέσκειαν περὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ καταλλήλου ἐνεργείας τῶν μηχανῶν αὐτοῦ κτλ., τὸ πλοῖον ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἀξιωματικῶν τούτων δοκιμασθῆ καθ' ὀλοκληρίαν περὶ πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ. Ὀλίγαι ἡμέραι θὰ ἐπαρκέσωσιν, ὅπως οἱ τοῦ πλοίου ἀξιωματικοὶ κερδίσωσιν ἱκανὰς γνώσεις, ἅς καταγράφουσι πρὸς ὁδηγίαν αὐτῶν εἰς τὸ μέλλον ὑπὸ τὰς ἐξῆς κεφαλίδας.

1. Ταχύτης κατὰ διαφόρους ἀριθμοὺς στροφῶν τῶν μηχανῶν.

2ον Μεγίστη περὶ τὸ στρέφειν δύναμις κατὰ τε τὰς ταχύτητας ταύτας καὶ ἀπὸ τῆς ἡρεμίας. Λέγοντες «δύναμιν περὶ τὸ στρέφειν» ἐννοοῦμεν τὴν διάμετρον τοῦ κύκλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ πλοῖον στρέφει. Ὡσαύτως ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος, ὅπως τὸ πλοῖον διαγράψῃ ἡμικύκλιον, πρέπει νὰ σημειωθῆ ἐν τῷ πίνακι. Ὅτε τὸ πλοῖον εἶναι ἐφωδιασμένον μ' οἰονδήποτε νέον ἢ εἰδικὸν πηδαλιουχικὸν μηχανισμόν ἢ πηδάλιον, μακρότεροι δοκιμαῖαι πρέπει νὰ ἐνεργῶνται.

3ον Χρόνος κατὰ τὸν ὁποῖον δύναται τὸ πλοῖον ν' ἀχθῆ εἰς κατάστασιν ἡρεμίας διὰ τῆς κρατήσεως τῶν μηχανῶν καὶ ἀκολούθως τῆς κινήσεως αὐτῶν ἀνάποδα κατὰ διαφόρους ταχύτητας. Γνωρίζοντες ἀκριβῶς τὴν δύναμιν τοῦ κρατεῖν (σταματᾶν) τὸ πλοῖον, πολλάκις θὰ σώσωμεν πολλὰς ἀλύσεις ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς ὑπερβολικὴν ἐκτατικὴν πίεσιν ἢ διαρρηχθῶσι, πιθανῶς δὲ καὶ σώσωμεν τὸ πλοῖον ἀπὸ τυχαίας τινὸς συγκρούσεως.

4ον Πόσον ἀπαιτεῖται νὰ στρέψωμεν τὸ πηδάλιον, ὅπως στραφῆ τὸ πλοῖον εἰς ὠρισμένην κυρίαν ταχύτητα ἐφ' ὠρισμένου κυρίου τόξου. Λέγοντες *κυρίαν ταχύτητα* ἐννοοῦμεν ἐκείνην τὴν περὶ τὸ ἀτμοπλοεῖν ταχύτητα, ἣν ἅπαντα τὰ τῆς γραμμῆς πλοῖα δύνανται νὰ φθάσωσι, καὶ ἣν καταγράφουσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὡς ταχύτητα, δι' ἧς στόλος θὰ ναυμαχήσῃ (κατὰ τὸ παρὸν, πιθανῶς, ὀκτὼ ἢ δέκα μίλλια). Λέγοντες δὲ *κύριον τόξον* ἐννοοῦμεν τὸ τόξον κύκλου ὠρισμένης διαμέτρου, περὶ τὸ ὁποῖον ἅπαντα τὰ πλοῖα τῆς γραμμῆς δύνανται νὰ στρέψωσι διὰ κυρίας ταχύτητος (φέρ' εἰπεῖν 10 μιλίων). Κατὰ τὸ παρὸν συμπεριλαμβανομένων εἰσέτι καὶ αὐτῶν τῶν μηκίστων πλοίων τῆς τοῦ «Minotaur» καὶ «Warrior» τάξεως, ἡ διάμετρος αὕτη θὰ ᾗται πέντε στα-

δίων.* Ἐξαιρουμένων τῶν ἀκάμπτων καὶ μὴ εὐστρόφων τούτων πλοίων, ἡ διάμετρος αὕτη δύναται νὰ ἐλαττωθῆ εἰς 3 ἢ $3\frac{1}{2}$ στάδια, εἰς δὲ τὸ μέλλον, ἴσως καὶ ἐτι ὀλιγώτερον. Φαντάζομαι, ὅμως, ὅτι δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ ἐλαττωθῆ παραπολύ καὶ ὑποχρεωθῶσιν ὡς ἐκ τούτου τὰ πλοῖα, ὅτε στρεφόμενα, νὰ μεταχειρίζωνται ἅπασαν τὴν τοῦ πηδαλίου δύναμιν (γωνίαν) αὐτῶν.

Μέγιστον πλεονέκτημά διὰ τὰς τακτικὰς κινήσεις στόλου θὰ ἦναι, ἐὰν τὰ πλοῖα δύνανται νὰ στρέφωσι μεταχειριζόμενα κυρίαν τινὰ γωνίαν τοῦ πηδαλίου. Ἀπλῆ ταχύτης θὰ προξενήσῃ ὀλίγην ἢ οὐδεμίαν σχετικὴν διαφορὰν ἐν πλοίοις συνήθων διαστάσεων, καθότι ἅπαντα τὰ τοιαῦτα πλοῖα μεταχειριζόμενα τὴν ἀπαιτουμένην γωνίαν πηδαλίου, ὅπως ἐκτελέσωσι τακτικὴν τινὰ κίνησιν, θὰ στρέφωσιν εἰς ἴσους κύκλους μεγαλειτέρους ἢ μικροτέρους τῶν κυρίων, καθόσον ἡ ταχύτης εἶναι μεγαλειτέρα ἢ μικροτέρα (ἀπεδείχθη ὅτι εἰς λίαν μακρὰ πλοῖα, ὡς τὰ τῆς τάξεως τοῦ «Minotaur» τοῦτο δὲν ἰσχύει). Ἔπατεθίσθω ὅτι ἔχομεν δεκαπέντε πλοῖα τεταγμένα εἰς πέντε μοίρας κατὰ τάξιν μετώπηδον καὶ ὅτι σημαίνεται τὸ σῆμα «Ἀλλάσατε πορείαν δεξιὸν βόμβους πρὸς ἀριστερά», πόσον εὐκόλως τὰ πλοῖα ταῦτα θὰ στραφῶσι καὶ εὐρεθῶσιν εἰς φάλαγγας μοιρῶν κατὰ τάξιν συνακολουθίας, ἐὰν στρέφωσιν ἐπὶ ἴσων κύκλων καὶ δεκαοκτὼ ἐτι βόμβους δύναται νὰ στρέψῃ στόλος τεταγμένος εἰς τὸν πυκνὸν τοῦτον σχηματισμὸν ἄνευ τοῦ παρόντος κινδύνου τῆς συμπλοκῆς, ὅστις προσέρχεται ἀπὸ τὸν λόγον ὅτι τὰ πλοῖα δὲν στρέφουσιν ἐπὶ ἴσων κύκλων.

Ὁ πλοίαρχος «Colomb» συνιστᾷ, ὅπως ἅπαντα τὰ πλοῖα στρέφωσιν ἐπὶ ἴσων κύκλων. Ὁ αὐτὸς πλοίαρχος παρατηρεῖ ὡ-

*) Σ. Μ. Τὸ στάδιον περιλαμβάνει 200 ὀργυίας.

σαύτως, πόσον καλλίτερον εἶναι νὰ χειρίζηται στόλος διὰ τοῦ πηδαλίου μόνον ἢ τῆς ταχύτητος, εἰς τοῦτο δὲ πληρέστατα συμφωνεῖ καὶ ὁ πλοίαρχος «Pellew».

Αἱ ἰστιοδρομικαὶ δυνάμεις πλοίων κατὰ πρῶτον τιθεμένων εἰς ἐνέργειαν καὶ ὧν αἱ ἐλικες εἶναι ἀφαιρεταί, δύνανται καθ' ὀλοκληρίαν νὰ δοκιμασθῶσι, καθότι πᾶσα ἐξάσκησις περὶ τοιοῦτους χειρισμοὺς εἶναι τῆς μεγίστης ὠφελείας τοῖς ναυτικοῖς ἀξιωματικοῖς.

Ὁ κυβερνήτης, ὅστις οὕτω πως ἐδοκίμασε τὴν ἀξίαν τῶν μηχανῶν καὶ πηδαλίου αὐτοῦ καὶ τὰ ἐξαγόμενα τῶν δοκιμῶν κατέγραψεν εἰς πίνακα κατὰ κεφαλίδας, θὰ ἔχη μεγαλειτέραν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ πλοῖον αὐτοῦ, ἐνούμενος δὲ μετὰ στόλου θὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ἡσυχώτερον καὶ μᾶλλον ἐν ἀνέσει.

Δεύτερον. Ὅσον ἀφορᾷ «Στόλους».

Ὅπως ἐξηγήσωμεν τοὺς σχηματισμοὺς, οὓς τινες προβάλλουσιν ὡς τοὺς καλλίστους, δι' ὧν ν' ἀναγάγωμεν στόλον ἐπὶ ναυμαχίαν, ἀναγκαῖον πρῶτον θὰ ἦναι ν' ἀναθεωρήσωμεν τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ τε ὑπὲρ καὶ κατὰ τῶν διαφορῶν σχηματισμῶν, οἵτινες κατεγράφησαν πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ καὶ ἐφ' ὧν ἤδη ὁ στόλος ἐκγυμνάζεται.

Ὁ πλοίαρχος «Colomb» ἐν τῇ περὶ τακτικῆς πράγματι, ἦν ἀνέγνωσεν ἐνώπιον τῶν μελῶν τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ ναυτικοῦ ἰδρύματος, ἀθροίζει τοὺς σχηματισμοὺς τούτους ὑπὸ τέσσαρας κεφαλίδας:

- 1ον Ἐκτεταμένον μέτωπον μετὰ μικροῦ βάθους.
- 2ον Στενὸν μέτωπον μετὰ μεγάλου βάθους.
- 3ον Ὅμας ἢ τετράγωνον, ἐν τῷ ὀπίῳ βάθος καὶ μέτωπον καθίστανται ἴσα.

4ον Σύστημα συμπλεγμάτων διατεθειμένων κατὰ διαφορῶν τρόπους καὶ στηριζομένων ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ προ-

σβολή ἢ ἄμυνα δὲν εἶναι συγκεντρωμένη, ἀλλ' ἕκαστον σύμπλεγμα ἐξασκεῖ τὰς ἐπιθετικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, ὡς αἱ περιστάσεις καλοῦσι.

Αὕτη εἶναι λίαν καλὴ ἄθροισις τῶν τρόπων τῆς προσβολῆς, ἀλλὰ τὰς λεπτομερείας αὐτῶν πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἀναλυτικώτερον. Ἡ ἐν τῇ τελευταίᾳ κεφαλίδι περιλαμβανομένη ἀρχή, ἐφ' ἧς ὁ χειρισμὸς τῶν συμπλεγμάτων στηρίζεται, φαίνεται ὅτι μεγάλως ἐξευτελίζει τὸ τῶν συμπλεγμάτων σύστημα.

Θ' ἀρχίσωμεν ἤδη δι' ὀλίγων παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ ὄργανισμοῦ τοῦ στόλου. Στόλος θὰ συνίσταται ἐξ οἰουδήποτε ἀριθμοῦ πλοίων ἀπὸ δώδεκα μέχρις εἴκοσι. Ἐκαστον πλοῖον, ἅμα ἐνούμενον μετὰ τοῦ στόλου, θὰ λάβῃ διὰ σήματος παρὰ τοῦ ναυάρχου τὸν στολοδρομικὸν αὐτοῦ ἀριθμὸν, ὁ δὲ στόλος μετὰ τὴν ἀφίξιν πάντων τῶν πλοίων θὰ διαιρηθῇ ἢ εἰς δύο μοῖρας, τοῦ πρώτου ἡμίσεος (καὶ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς στολοδρομικοὺς ἀριθμοὺς) ἀποτελοῦντος τὴν πρώτην μοῖραν, τοῦ δ' ἑτέρου τὴν δευτέραν, ἢ ὡσαύτως, ἴσως, εἰς τρεῖς, τέσσαρας ἢ πέντε μοῖρας κατὰ τὰς περιστάσεις, τῶν οὐραγῶν πλοίων ἐκάστης τῶν δύο μοιρῶν σχηματιζόντων τὴν τρίτην μοῖραν. Ὅπως σχηματίζωμεν τέσσαρας ἢ πέντε μοῖρας, ὀφείλομεν νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν ἡμετέραν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ὀδηγοῦ, διότι ἀναγκαῖον εἶναι, ὅπως ἐκάστη τῶν μοιρῶν διοικῆται ὑπὸ τοῦ ἀμέσως κατ' ἀρχαιότητα ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ.

Ὅταν ὁ στόλος σχηματισθῇ εἰς δύο ἢ τρεῖς μοῖρας, δύναται νὰ ὑποδιαιρηθῇ εἰς οὐλαμοὺς, ἕκαστος τῶν ὁποίων θ' ἀπαρτίζηται ἐξ ἡμισείας μοῖρας.

Λαμπρότατον παράδειγμα τοῦ σχεδίου τούτου ἐφημέροσθη κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1872 ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅτε οἱ στόλοι τῆς Μάγχης, Μεσογείου καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀγγλίας, ἀποτελοῦντες ἅπαντες ἑκατὸν δεκαπέντε πλοῖα συνηθροίσθησαν πρὸς ἐξάσκη-

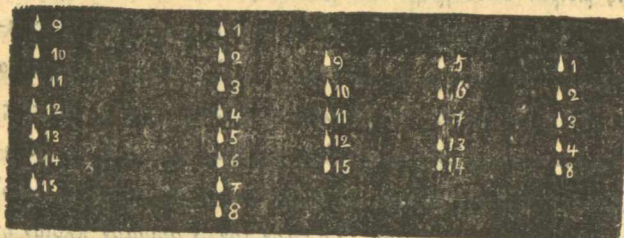
σιν τακτικῶν κινήσεων ἐν ἄτμῳ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ναυάρχου τοῦ στόλου τῆς Μάγχης. Τὰ δεκαπέντε ταῦτα πλοῖα ἦσαν διηρημένα εἰς δύο, τρεῖς καὶ πέντε μοῖρας, αἱ δὲ δύο καὶ τρεῖς μοῖραι ὑποδιηρημένοι εἰς οὐλαμοὺς. Τοιοῦτος ἀριθμὸς πλοίων δὲν εἶναι εὐχεύριστος, καὶ ἐν τοσοῦτῳ θαυμασίως ἐχειρίσθη ὑπὸ τοῦ Ναυάρχου «Hornby». Τὰ πλοῖα, λαμβάνοντα τοὺς στολοδρομικοὺς αὐτῶν ἀριθμοὺς, διετίθεντο οὕτω πως, ὥστε, ὅτε εἰς δύο μοῖρας, ὀκτὼ στολοδρομικοὶ ἀριθμοὶ ἀπῆρτιζον τὴν πρώτην μοῖραν, οἱ δ' ἐπίλοιποι ἑπτὰ (ἀπὸ 9—15) ἐτχημάτιζον τὴν δευτέραν. Τὸ ἔχον τὸν 5 ἀριθμὸν πλοῖον ἦν ὁ τρίτος ἀρχηγός, οὗτος δὲ μετὰ τῶν 6, 7, 13 καὶ 14 ἐσχημάτιζον τὴν τρίτην μοῖραν, ὅτε ἡ διαταγὴ πρὸς σχηματισμὸν τοιαύτης ἐδίδετο. Ὅτε ὁ στόλος ἦν ἐσχηματισμένος εἰς δύο ἢ τρεῖς μοῖρας, δυνατὸς ἦν ὁ σχηματισμὸς οὐλαμῶν, τοῦ ἡμίσεος ἐκάστης μοῖρας σχηματίζοντος τοὺς 4 ἢ 6 οὐλαμοὺς, οἵτινες διφκοῦντο ὑπὸ τοῦ ἀμέσως κατ' ἀρχαιότητα ἐπομένου ἀξιωματικοῦ. Πέντε μοῖραι ἐσχηματίσθησαν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

Πρώτη Μοῖρα	1,	2,	3	} Ὅρα ὀπισθεν σχήματα Πίνακος 1 ^{ου}
Δευτέρα »	13,	4,	8	
Τρίτη »	9,	10,	11	
Τετάρτη »	12,	14,	15	
Πέμπτη »	5,	6,	7	

Σχηματισμοὶ τοῦ στόλου τοῦ 1872.

Σχῆμα 1.

Εἰς δύο μοίρας

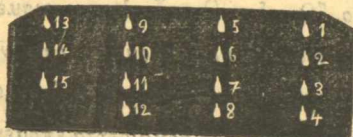

Σχῆμα 2.

Εἰς τρεῖς μοίρας

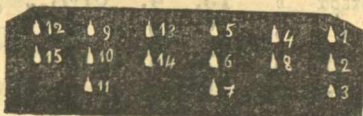
Σχῆμα 3.

Εἰς τέσσαρας οὐλαμούς.

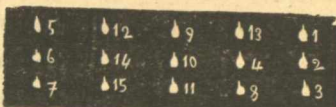
Σχῆμα 4.

Εἰς ἕξ οὐλαμούς.

Σχῆμα 5.

Εἰς πέντε μοίρας.

Ὁ ὄργανισμὸς οὗτος τοῦ στόλου θὰ γείνη εὐληπτότερος τοῖς ἀναγνώσταις, ἐὰν ρίψωσι βλέμμα πρὸς τὰ ἀνωτέρω σχήματα, πρέπει δὲ νὰ παρατηρήσωσιν, ὅτι τὸ πρῶτιστον πάντων

εἶναι ἡ ἀρχαιότης τῶν πλοίων, καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται εὐφυΐα, ὅπως διαθέσωμεν οὕτω πῶς τὸν στόλον, ὥστε εὐκόλως νὰ σχηματίζη πέντε διαφόρους σχηματισμούς. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω στολοδρομικοὺς ἀριθμοὺς 1, 9 καὶ 5 εἶναι ναυαρχίδες, καὶ 12, 13 καὶ 15 τὰ ἀμέσως κατ' ἀρχαιότητα ἐπόμενα πλοῖα. Πιστεύω ὅτι ἡ δυσκολία αὕτη θὰ ὑπερνηκθῆ κατὰ μέγαν βαθμὸν, ἐὰν καθ' ὀλοκληρίαν εἰσαχθῆ τὸ τῶν συμπλεγμάτων σύστημα.

Ἄς ὑποθέσωμεν ἤδη, ὅτι ὁ ἄνω περιγραφεῖς στόλος ἀποστέλλεται πρὸς ἐξάσκησιν ἐξελιγμῶν μετὰ διαταγῶν ὅπως ἐκγυμνασθῆ εἰς πάντας τοὺς τακτικούς χειρισμούς, οὓς τὸ σηματολόγιον περιλαμβάνει. Τοὺς χειρισμούς τούτους δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς πέντε σειράς.

Κατὰ κανόνα, ὁ στόλος, ὅτε δὲν ἐξασκεῖται εἰς γυμνάσια τακτικῶς ἐν ἀτμῷ, θὰ ἦναι τεταγμένος εἰς δύο μοίρας κατὰ τάξιν συνακολουθίας ἀραιῶς, αἱ δὲ μοῖραι θ' ἀφίστανται ἀλλήλων κατὰ 16 στάδια ἢ ὀλιγώτερον.

Ἡ πρώτη σειρά ἐξελιγμῶν, εἰς οὓς ὁ στόλος θὰ ἐκγυμνασθῆ, εἶναι ἐκείνη, ἣτις ἐκτελεῖται ἀνευ ἀλλαγῆς ταχύτητος, ὁ δὲ στόλος, ὢν τεταγμένος εἰς δύο φάλαγγας, ἀφισταμένος ἀλλήλων κατὰ 16 στάδια, καὶ τὰ πλοῖα εἰς πυκνὴν τάξιν, δηλαδὴ, εἰς ἀπόστασιν δύο σταδίων, θὰ ἐξασκηθῆ σχηματίζων

1ον Φάλαγγας κατὰ μοίρας εἰς τάξιν μετωπηδὸν καὶ τανάπαλιν εἰς τοὺς ἀρχικοὺς σχηματισμούς.

2ον Φάλαγγας κατ' οὐλαμούς κατὰ τάξιν συνακολουθίας καὶ ἀκολουθως κατὰ τάξιν μετωπηδόν.

3ον Ἀπὸ οἰουδήποτε ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰς μονοφαλαγγίαν κατὰ τάξιν συνακολουθίας ἢ μετωπηδὸν ἐπανερχόμενος εἰς τὸν ἀρχικὸν σχηματισμὸν.

Ἄπασαι αὗται εἶναι λαμπραὶ καὶ λίαν ἀναγκαῖαι κινήσεις,

ἐὰν δ' ἐκτελῶνται καλῶς, παρουσιάζουσιν ὠραιότατον καὶ λίαν ἐνδιαφέρον θέαμα εἰς τὸν ὀφθαλμὸν, ἰδίως δέ, ἐὰν διὰ σημάτων διπλῶν σημάτων αἱ φάλαγγες μετασχηματίζονται χωρὶς τὰ οὐραγὰ πλοῖα, ἐφ' ὧν οἱ σχηματισμοὶ γίνονται, ν' ἀλλάσσωσι τὴν πορείαν αὐτῶν. Τοῦτο ἐσχάτως ἐγένετο εἰς τὸν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ναυάρχου «Hornby» στόλον, τῶν ἐλιγμῶν οὐδὲν δ' ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ τοῖς ἀξιωματικοῖς μεγαλύτεραν ἐντύπωσιν τῶν δυνάμεων περὶ τὴν ταχύτητα καὶ πηδάλιον ἢ τὸ νὰ βλέπωσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ χειρίζωσι τὰς ὑπερμεγέθεις ἐκείνας πολεμικὰς μηχανὰς, κινουμένας κατὰ τὴν ταχύτητα τῶν 10 μιλίων εἰς τοὺς ἀπλοῦς τούτους ἐλιγμούς. Μέγα πλεονέκτημα τοῖς ἀξιωματικοῖς τούτοις θὰ ᾖ, ἐὰν ἐν περιστάσει συναντήσεως καλῶς ἐξησκημένον στόλον, τακτικαὶ κινήσεις ἐξετελοῦντο (ἄπαξ ἢ δις) εἰς τὴν ταχύτητα ταύτην.

Ἡ δευτέρα σειρά θὰ περιλαμβάνῃ τὰς ἄνω ρηθείσας τακτικὰς κινήσεις, ἐκτελουμένας ὅμως δι' ἀλλαγῆς ταχύτητος ἢ μᾶλλον τινὰς τῶν ἤττον δυσκόλων, τῶν ὁδηγῶν, ὡς συνήθως γίνονται, τηρούντων τὴν αὐτὴν πορείαν, τῶν δὲ λοιπῶν πλοίων σχηματιζομένων ἐπ' αὐτῶν.

Ἡ τρίτη σειρά ἐλιγμῶν θὰ περιλαμβάνῃ τὸν σχηματισμὸν φαλάγγων κατὰ μονοφαλαγγίαν, μοίρας ἢ οὐλαμούς εἰς ἀντιστοιχίας τάξιν ἐμβόλου ἢ κοιλεμβόλου. Αἱ ἀντιστοιχίαι εἶναι ἐξ ἀπάντων τῶν σχηματισμῶν οἱ μάλιστα εὐχολοί, καθόσον ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα ὅτι διατάσσονται διὰ τοῦ ἀπλοῦ σήματος «μετάβαλλον πορείαν» καὶ ἐκτελοῦνται δι' ἀπλῆς κινήσεως τοῦ πηδαλίου, εἶναι δ' ἐν χρήσει ὅποτεδήποτε ἀπαιτεῖται ὅπως ὁ στόλος κινήθῃ πρὸς ἀριστερὰ ἢ δεξιὰ κατὰ διαγώνιον διεύθυνσιν, ὅπως ἀποφύγῃ κίνδυνόν τινα. Ἡ κατὰ παρείαν καὶ κατ' ἰσχίον τάξις (bow line and quarter line), τὸ ἔμβολον

καὶ κοιλέμβολον δὲν ἔχουσι, νομίζω, εἰδικόν τι πλεονέκτημα, καθὼς ὄντες οὐχὶ εὐστροφοὶ σχηματισμοί· οὕτω δ' ἀποφαίνεται περὶ αὐτῶν ὁ πλοίαρχος «Colomb» εἰς τὴν πραγματείαν αὐτοῦ «Ἐκ Λίσσης μαθήματα»· «Εἰς τὴν πρώτην μου πραγματείαν ἐπειράθην ν' ἀποδείξω, ὅτι ὅσονδήποτε πολύτιμος »κατὰ θεωρίαν καὶ ἂν ᾖ τὸ γωνιακὸν αὐτὸ σχῆμα, ὡς »ἐπιθετικὸς σχηματισμὸς, οὐχ ἤττον, ὅμως, ᾖν τοσοῦτον ἀ»καμπτος καὶ δύσκολος νὰ διατηρηθῇ, ὥστε πρακτικῶς ᾖν πε»ριττός· ἀφ' οὗτο ἐξεφράσθην τὴν γνώμην ἐκείνην, ἔσχον εὐ»καιρίαν νὰ ἐνεργήσω πραγματικὰ πειράματα ἐν συνόλῳ, ἅτινα »πληρέστατα ἐπεβεβαίωσαν τὰς ἰδέας μου ἐκείνας». Ὁ πλοίαρχος «Pellew» εἰς τὸν, ὃν ἐξεφώνησε λόγον περὶ «Τακτικῶν Κινήσεων» εἰς τὸ στρατιωτικὸν καὶ ναυτικὸν ἴδρυμα, λίαν δυσμενῶς ἐκφράζεται περὶ τῶν διπλῶν ἀντιστοιχιῶν (double lines of bearing). Σχηματισμοί, ὡς αἱ πριονοειδεῖς τάξεις (indented lines), θὰ χρησιμεύσωσι μόνον διὰ προσβολὰς ἢ βομβαρδισμούς φρουρίων, ἀλλὰ δὲν θὰ γίνῃ χρῆσις αὐτῶν ἐν ναυμαχίᾳ.

Ἡ τετάρτη σειρά σχηματισμῶν θὰ ᾖναι ἡ καθ' ὁμάδας «τριῶν» ἢ «τεσσάρων» πλοίων καὶ κατὰ «συμπλέγματα» (τὰ τελευταῖα ταῦτα παραδεκτὰ ἐγένοντο καὶ εἰσῆχθησαν εἰς τὰ σηματολόγια τοῦ στόλου τῆς Μάγχης κατὰ διαταγὴν τοῦ διοικούντος τὸν στόλον τοῦτον ναυάρχου). Ἡ εἰσαγωγή τοῦ κατὰ συμπλέγματα σχηματισμοῦ καθιστᾷ καθ' ὁλοκληρίαν περιττοὺς τοὺς ἐτέρους δύο. Ἐὰν διελθῶμεν τὸ σηματολόγιον, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὑπάρχουσι περισσότεραι τῆς μιᾶς μεθόδου πρὸς ἐκτέλεσιν πλείστων τῶν ἐλιγμῶν, συνάμα δ' ὅτι ὑπάρχουσι διάφοροι σχηματισμοί, δι' ὧν ὁ στόλος δύναται νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν ἔκθερόν μέτωπον ἐκτεταμένον ἢ στενὸν ἢ ἄλλα σχήματα. Νῦν, νομίζω, ὅτι σκοπὸς τούτου εἶναι, ὅπως ἕκαστος μοίραρχος ἢ

στόλαρχος δυνηθῆ κατά τὴν κρίσιν αὐτοῦ νὰ ἐξασκήσῃ τὸν στόλον εἰς ἐκείνους τῶν ἐξελιγμῶν τούτων, οὓς θὰ κρίνῃ καταλλήλους διὰ τὴν τελειοποίησιν τοῦ στόλου εἰς ἀπάσας τὰς απαιτούμενας τακτικὰς κινήσεις διὰ ναυμαχίαν. Εἰς ἀνθρώπους ἐσχηματισμένων γνωμῶν πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἐκλογή τοῦ θέτειν εἰς πρᾶξιν τὰς ἀρχὰς αὐτῶν καθ' ὃν τρόπον θέλουσι· διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἤθελον ἐν τῇ ναυτικῇ τακτικῇ ἐπιφέρει μεγαλειτέρας ὠφελείας ἢ ἐὰν κωλύωνται καὶ στενωχωρῶνται δι' ἔλλειψιν σημάτων.

Ἡ Γαλλικὴ «ναυτικὴ τακτικὴ» τοῦ 1857, ἥτις μετεφράσθη εἰς τὸ Ἀγγλικὸν ὑπὸ τοῦ πλοιοάρχου «Phillimore» οὕτως γράφει περὶ συμπλεγμάτων ἐκ τεσσάρων* πλοίων· «Εἰς ἑκαστον σύμπλεγμα τὰ πλοῖα εἶναι τεθειμένα εἰς τὴν οὐραγίαν καὶ πέριξ τοῦ Ναυάρχου αὐτῶν ἀνεῦ οὐδεμιᾶς συνθήκης τάξεως, ἐκτὸς ὅτι πρέπει νὰ διαμένωσι πρὸς δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ συμφῶνως πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν, δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ, ὅτε σχηματίζουσι τάξιν μετωπηδόν. Ὁ πλοιοάρχος «Pellé» οὐδένα λόγον ποιεῖ περὶ αὐτῶν ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ περὶ «τακτικῶν κινήσεων στόλου», ὃν ἐξεφώνησε κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1867, ἀλλὰ λόγον ποιούμενος περὶ τῶν ἐξ οὐλαμῶν, εἰς οὓς προτείνει νὰ διαιρέσῃ τὸν στόλον αὐτοῦ, παρατηρεῖ ἐν τῷ μ. XI, σελίς 529 τῆς ἐφημερίδος τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ ναυτικοῦ ἰδρύματος: — «Τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ διαιρεῖν μεγάλους στόλους εἰς μικρότερα σώματα τοσοῦτον εὐκολώτερον χειριζόμενα ὑπὸ τακτικῆν ἐποψίν, θεωρῶ ὅτι εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος, ἰδίως διὰ τὰς ὠφελείας, ἃς παρέχει διὰ τὴν συνάθροισιν ἢ ἀποσπασμῶν

*) Ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς λανθάνεται, διότι, ὡς παρατηρεῖ, τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα «Naval science» ἐν τῷ τελευταίῳ ἀριθμῷ, τὰ συμπλέγματα δὲν συνίστανται ἐκ τεσσάρων πλοίων, ἀλλ' ἐξ οὐοῦδ' ἑποψίν. — Σ. Μ.

»πλοίων καὶ διότι τηρεῖ ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλοῖα κατὰ τὸ διάστημα »τῆς νυκτός». Ὁ Ναύαρχος «Hornby», ὁ τέως διοικῶν τὸν στόλον τῆς Μάγχης, φαίνεται ὅτι εἶναι ὁ πρῶτος, ὅστις κατέστρωσεν ὀριστικὸν σύστημα, δι' οὗ νὰ διαθέτῃ πλοῖα κατὰ συμπλέγματα, ἃ καὶ ὁ νῦν ναύαρχος τοῦ στόλου τῆς Μάγχης «Sir Thomas Symonds», εἰσήγαγεν αὐτὰ εἰς τὸν στόλον αὐτόν· ἡ ἐξάσκησις, ὅμως, τοῦ συστήματος τούτου ἐν τῷ Ἀγγλικῷ ναυτικῷ δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰς τὰ σπάργανα εἰσέτι.

Ἡ πέμπτη καὶ τελευταία σειρά θὰ περιλαμβάνῃ τὰς ἀλλαγὰς πορείας στόλου εἰς διαφόρους σχηματισμοὺς, ἀνατροπὰς φαλάγγων καὶ ἀλλαγὰς θέσεων αὐτῶν. Αὕτη εἶναι ἡ γενικὴ ἀνακεφαλαίωσις τοῦ τῶν ἐξελιγμῶν σηματολογίου. Ἀλλαγὰι πορείας εἶναι πολλάκις ἀναγκαῖαι διὰ τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου, ἐπειδὴ, ὅμως, ἡ ἀκρίβεια καὶ ταχύτης τῶν τοιούτων ἀλλαγῶν εἶναι εἰς τινὰς περιστάσεις μεγίστης σπουδαιότητος, ταύτας, ὡς ἐξελιγμῶν, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ἰδίως δ' ὅτε κινούμεθα μετ' ἐκτεταμένου μετώπου. Αἱ λοιπαὶ κινήσεις εἶναι ἥττονος πρακτικῆς ὠφελείας, καθότι δὲν εἶναι πιθανόν ὅτι θὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ ἐχθροῦ.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι εἶμαι ἰσχυρὸς ὑπερασπιστὴς τοῦ τῶν συμπλεγμάτων συστήματος, καθὸ συντελοῦντος εἰς τὴν τοποθέτησιν τοῦ στόλου εἰς τοὺς μάλιστα συμπαγεῖς καὶ εὐχειρίστους σχηματισμοὺς. Θὰ προσπαθῶσω, εἴθε, νὰ φέρω ὑπ' ἄψιν τῶν ἀγανωστῶν ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῶν συμπλεγμάτων, ἅτινα θὰ καταδείξωσιν τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν ὑπὲρ τὰ ἄλλα συστήματα, εἴτε κατὰ τὴν προσβολὴν φρουρίων ἢ πλοίων, εἴτε κατὰ τὴν ἄμυναν παραπομπῆς ἢ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν οἰασδῆποτε ἄλλης ὑπηρεσίας. Πρέπει, ὡσαύτως, νὰ ἐννοήσωσιν οἱ ἀναγνώσται ὅτι εἶμαι ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ συστήματος

τούτου ἐν τῇ γενικότητι αὐτοῦ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τολμῶ
νὰ ὑποδείξω ὅτι δύο τρίτα τῶν παρόντων ἐξελιγμῶν θὰ κατα-
στῶσιν ἄχρηστα.

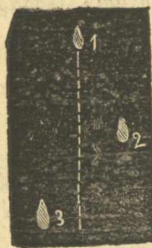
Ἄς φαντασθῶμεν, ὅτι στόλος συνηθροίσθη, συνιστάμενος
ἐκ δώδεκα μέχρις εἴκοσι πλοίων. Ἐκαστον πλοῖον ἀφικνούμε-
νον ἐτέθη διὰ σήματος εἰς ὄρισμένον σύμπλεγμα, εἴτε ὡς ἀρ.
1, εἴτε 2 ἢ 3 τοῦ συμπλέγματος ἐκείνου, τοῦ ἀριθμοῦ τούτου
ἰσοδυναμοῦντος μὲ τὸν στολοδρομικὸν αὐτοῦ ἀριθμὸν. Ὁ στό-
λος διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ διαιρεθῆ εἰς συμπλέγματα ἐκ
τριῶν πλοίων, ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὸν ᾖ τριῶν
πολλαπλάσιον τοῦ τρία, ἐν ἐναντία, ὅμως, περιστάσει ἐν ἡ δύο
συμπλέγματα θ' ἀπαρτίζονται ἐκ δύο μόνον πλοίων, τὰ δὲ
λοιπὰ ἐκ τριῶν. Οὕτω, χάριν παραδείγματος, στόλος συνιστά-
μενος ἐκ δεκαεξὶ πλοίων θ' ἀπαρτίσῃ ἐξ συμπλέγματα, ὧν τὰ
μὲν τέσσαρα θ' ἀπαρτίζονται ἐκ τριῶν πλοίων, τὰ δὲ λοιπὰ
δύο ἐκ δύο μόνον, στόλος δὲ συνιστάμενος ἐκ δεκαεπτὰ
πλοίων θ' ἀπαρτίσῃ ἐξ συμπλέγματα, ἐξ ὧν τὰ μὲν πέντε
θ' ἀπαρτίζονται ἐκ τριῶν, τὸ δὲ ἕτερον ἐν ἐκ δύο μόνον πλοίων.
Καλὸν θὰ ᾖ τινες περιστάσεις ν' ἀποσπῶμεν πλοῖόν τι κα-
τωτέρας δυνάμεως τῶν λοιπῶν καὶ οὕτως ἔχωμεν εὐκολώτε-
ρον ἀριθμὸν νὰ διαιρέσωμεν. Ἀφοῦ τὰ συμπλέγματα σχηματι-
σθῶσι, θὰ διαιρέσωμεν τὸν στόλον εἰς δύο καὶ, ἴσως, ἐπίσης
εἰς τρεῖς μοίρας, ἐκάστης μοίρας συνισταμένης ἐκ δύο, τριῶν ἢ
τεσσάρων συμπλεγμάτων.

Θὰ ἐξηγήσωμεν ἤδη τὸ, ὅπερ προτείνομεν, σύστημα τοῦ
διαθέτειν τὸν στόλον κατὰ συμπλέγματα, παρατηροῦντες συνά-
μα ὅτι πρέπει νὰ ᾖσι πέντε σχηματισμοί, ἐν οἷς σύμπλεγ-
μά τι νὰ δύναται νὰ κινῆται, ὅτι τοὺς σχηματισμοὺς τούτους
νὰ διατάσσωμεν διὰ τῶν τεσσάρων πρώτων ἀριθμητικῶν πα-
ραστῶν καὶ ὅτι ἐν ἐκάστῳ συμπλέγματι τὸ φέρον τὸν ἀρ. 1

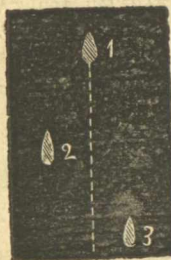
πλοῖον εἶναι ἀναλλοιώτως ὁδηγὸς τοῦ συμπλέγματος. (Ὅρα
πίνακος 2. σχῆμ. 1—5.)

Κατὰ συμπλέγματα σχηματισμοί.

Σχῆμα 1.
Σχηματισμὸς 1.

Σχῆμα 2.
Σχηματισμὸς 2.

Σχῆμα 3.
Σχηματισμὸς 3.

Σχῆμα 4.
Σχηματισμὸς 4.

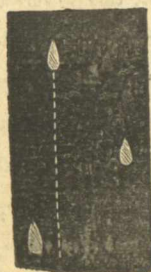

Σχῆμα 5.
Σχηματισμὸς 5.

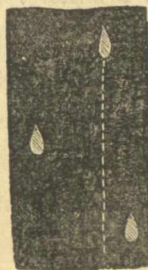

Συμπλέγματα ἐν χρήσει εἰς τὸν στόλον τῆς Μάχης.

Σχῆμα 6.

Σχῆμα 7.

Σχηματισμός 1 (σχ. 1).— Σημανθέντος τοῖς συμπλέγμασι τοῦ σήματος, ἀριθμητικὸν 1, τὸ φέρον τὸν ἀριθ. 2 πλοῖον θ' ἀναλάβη θέσιν πέντε ῥόμβους ὀπισθεν τοῦ δεξιοῦ πλαγίου τοῦ πλοίου 1, εἰς ἀπόστασιν δύο σταδίων ἀπ' αὐτοῦ. Τὸ πλοῖον 3 θ' ἀναλάβη θέσιν ἕξ καὶ ἡμισυν ῥόμβους ὀπισθεν τοῦ ἀριστεροῦ πλαγίου τοῦ πλοίου 1, εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων σταδίων ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ταύτῃ δὲ τῇ θέσει εὐρισκόμενον θὰ ἦναι τέσσαρες ῥόμβους ὀπισθεν τοῦ ἀριστεροῦ πλαγίου τοῦ πλοίου 2 καὶ εἰς ἀπόστασιν τριῶν σταδίων ἀπ' αὐτοῦ.

Σχηματισμός 2 (σχ. 2).— Σημανθέντος τοῖς συμπλέγμασι τοῦ σήματος ἀριθμητ. 2, τὰ πλοῖα 2 καὶ 3 θ' ἀναλάβωσι τὰς αὐτάς, ὡς ἀνωτέρω, θέσεις παρὰ τῷ πλοίῳ 1, ἀλλὰ κατ' ἀντιθέτους πλευράς, δηλαδή, τὸ μὲν πλοῖον 2 πρὸς ἀριστερὰ καὶ εἰς ἀπόστασιν δύο σταδίων, τὸ δὲ 3 πρὸς δεξιὰ καὶ εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων σταδίων ἀπὸ τοῦ πλοίου 1. Οὗτοι οἱ δύο εἶναι ὡς κύριοι ἐν συμπλέγματι σχηματισμοί, κατ' ἐλάχιστον δὲ διαφέρουσι τῶν καταγραφέντων ὑπὸ τοῦ ναυάρχου «Hornby», καθότι ἡ ἀντιστοιχία, ἣν οὗτος παρεδέξατο, ἦν διὰ μὲν ἀρ. 2 πλοῖον τέσσαρες ῥόμβοι καὶ ἀπόστασις δύο σταδίων, διὰ δὲ ἀρ. 3 πλοῖον, τέσσαρες ῥόμβοι καὶ ἀπόστασις τριῶν καὶ ἡμίσεος σταδίων. (Ὅρα σχημ. 6 καὶ 7 πίνακος 2.)

Σχηματισμός 3 (σχ. 3).— Σημανθέντος τοῖς συμπλέγμασι (ὅτε ἐν σχηματισμῷ 1, 2, ἢ 4) τοῦ σήματος ἀρ. 3, τὸ φέρον τὸν ἀριθ. 2 πλοῖον θ' ἀναλάβη θέσιν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τοῦ ἀρ. 1, διατηροῦν τὴν αὐτὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν, δηλαδή, 2 σταδίων.

Σχηματισμός 4 (σχ. 4).— Σημανθέντος τοῖς συμπλέγμασιν (ὅτε ἐν σχηματισμῷ 1, 2 ἢ 3) τοῦ σήματος ἀριθμητικὸν 4, τὸ φέρον τὸν ἀρ. 3 πλοῖον θ' ἀναλάβη θέσιν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τοῦ ἀρ. 1, διατηροῦν τὴν αὐτὴν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν, δηλαδή, τεσσάρων σταδίων.

Σχηματισμός 5 (σχ. 5).— Σημανθέντος τοῖς συμπλέγμασιν (ὅτε ἐν οἰωδῆποτε σχηματισμῷ) τοῦ σήματος ἀριθμητ. 3 καὶ 4, τὰ φέροντα τοὺς ἀριθμούς 2 καὶ 3 πλοῖα θ' ἀναλάβωσι θέσιν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τοῦ πλοίου 1, τηροῦντα εἰσέτι τὰς αὐτὰς ἀποστάσεις καὶ προχωροῦντα κατὰ τάξιν συνακολουθίας.

Οἱ τρεῖς τελευταῖοι οὗτοι σχηματισμοὶ θὰ ἐκτελῶνται διὰ μικρᾶς τοῦ πηδαλίου κινήσεως. Ἐν περιπτώσει βαρείας προσβολῆς ἐφ' ἐνὸς ἢ ἀμφοτέρων τῶν πλοίων, ἐκάτερον ἢ ἀμφότερα τὰ πλοῖα δύνανται νὰ προσκληθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν πρὸς προφύλαξιν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν αὐτοῦ. Ὁ σχηματισμός 5 θὰ ἦναι ἐν μεγάλῃ χρήσει, ὅταν ὁ στόλος διέρχεται διὰ στενῶν πορθμῶν, ἐν ἀγκυροβολίᾳ καὶ διαφόροις ἄλλαις περιστάσεσι. Στόλος εἰς μονοραλαγγίαν κατὰ συμπλέγματα, τεταγμένα εἰς τὸν 5 σχηματισμὸν, δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἀπλῆ μονοραλαγγία κατὰ τάξιν συνακολουθίας. Ὡς θὰ παρατηρήσωσιν οἱ ἀναγνώσται, ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀνωτέρω σχηματισμῶν ἢ τοῦ ὁδηγοῦ ἀπόστασις ἀπὸ τοῦ ἀρ. 2 πλοίου εἶναι δύο σταδίων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθ. 4 τεσσάρων σταδίων, τοῦθ' ὅπερ θὰ διευκολύνη αὐτὰ εἰς τὴν τήρησιν τῶν εἰς, ἃς ἐτάχθησαν, θέσεων αὐτῶν.

Ἐὰς ἀποστείλωμεν ἤδη τὸν κατὰ τὸ σύστημα τῶν συμπλεγμάτων ἐσχηματισμένον καὶ ὠργανισμένον στόλον τοῦτον, ὅπως ἐξασκηθῆ εἰς τοὺς ἀπαιτούμενους ἐλιγμούς, ὅπως τελειοποιηθῆ εἰς ἅπαντας τοὺς ἀναγκαίους σχηματισμούς δι' ὑπηρεσίαν πολέμου. Ὁ στόλος, ὅτε μὴ ἐξασκούμενος εἰς τακτικὴν, θ' ἀτμοδρομῆ εἰς δύο μοίρας, τῶν συμπλεγμάτων τεταγμένων εἰς σχηματισμὸν 5 κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς καὶ εἰς σχηματισμὸν 1 ἢ 2 ἐν καιρῷ ἡμέρας ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἐξασκῶνται οἱ τῆς φυλακῆς ἀξιωματικοὶ εἰς τὴν τήρησιν τῶν, εἰς ἃς ἐτάχθησαν, θέσεων αὐτῶν. Εἰς συνήθεις πλόας τὰ συμπλέγματα δύνανται νὰ

ἦναι εἰς οἰανδήποτε ὀριθεῖται ὑπὸ τοῦ ναυάρχου ἀπόστασιν, ὅταν, ὅμως, ἦναι διατεθειμένα ἐπὶ ναυμαχίαν (ἢ ἐξάσκησιν ἐλιγμῶν), προτείνω, ὅπως οἱ τῶν συμπλεγμάτων ὀδηγοὶ ὦσιν εἰς ἀπόστασιν ὀκτῶ σταδίων. Ἡ ἔκτασις αὕτη θὰ ἐκτείνῃ τὴν γραμμὴν ὀλίγον περισσότερον τοῦ παρόντος, καθόσον τὰ πλοῖα ἤδη ἀφίστανται ἀλλήλων κατὰ δύο στάδια, ὡσαύτως δὲ θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὦσιν αἱ φάλαγγες εἰς ἀπόστασιν ὀκτῶ σταδίων δι' ἕκαστον σύμπλεγμα ἐν τῇ μηκίστῃ γραμμῇ, ἀντὶ δύο σταδίων δι' ἕκαστον πλοῖον ἐν τῇ μηκίστῃ γραμμῇ, ὡς κατὰ τὸ παρὸν γίγνεται· οὐχ ἦττον ὅμως, ὁ σπουδαιότατος σκοπὸς τοῦ τῶν συμπλεγμάτων συστήματος, δηλαδὴ, τοῦ νὰ μὴ συμμίγνυνται τὰ συμπλέγματα ἀλλήλοις, ὅτε ἐκτελοῦντα ἐξελιγμούς, δὲν θὰ ἐξεπληροῦτο, ἐὰν οἱ τῶν συμπλεγμάτων ὀδηγοὶ ἀφίσταντο μόνον κατὰ δύο ἢ δύο καὶ ἥμισυ στάδια ἀπὸ τοῦ οὐραγοῦ τοῦ προπλέοντος συμπλέγματος.

Εἰς ἅπαντας τοὺς ἐκτελουμένους χειρισμοὺς ἄνευ ἀλλαγῆς ταχύτητος, ἢ, ἐν ἄλλοις λόγοις, διὰ τετραγώνων κινήσεων, παρατηροῦμεν (ἐκτὸς ἐὰν πρόκηται ν' ἀνατραπῇ ἡ τάξις τοῦ στόλου) ὅτι ἅπαντα τὰ πλοῖα ἐξακολουθοῦσι νὰ στρέφωσιν ὀκτῶ ῥόμβους πρὸς μίαν διεύθυνσιν (παραδείγματος χάριν πρὸς δεξιὰ) καὶ ἀκολουθῶς ὀκτῶ ῥόμβους πρὸς τὴν ἀντίθετον (πρὸς ἀριστερά), ὅπως ἀναλάβωσι τὴν πορείαν αὐτῶν εἰς τὸν νέον σχηματισμὸν. Τοῦτο συμβαίνει εἰς πᾶσαν ἀλλαγὴν, ἐφ' ὅσον ὁ στόλος τηρεῖ τὴν αὐτὴν τάξιν, ὡς δεικνύει τὸ σχ. 1 τοῦ πίνακος 1. Ὅτε ὅθεν ποιῶμεν ἐξελιγμούς μετὰ συμπλεγμάτων, ἐπειδὴ ἀναγκαῖον εἶναι νὰ δυνηθῶμεν νὰ στρέψωμεν χωρὶς νὰ μεταβάλλωμεν τὴν τάξιν, διαθέτομεν αὐτὰ οὕτω πως:—Ἐὰν ἡ στροφή ὅπως ἔλθωμεν εἰς τὸν νέον σχηματισμὸν ἦναι πρῶτον πρὸς ἀριστερά καὶ ἀκολουθῶς πρὸς δεξιὰ, ἅπαντα τὰ συμπλέγματα πρέπει νὰ σχηματίσωσι τὸν ἀρ. 2 σχηματισμὸν ἐν

τοιαύτη δὲ περιπτώσει οἱ ὀδηγοὶ θὰ στρέψωσι πρὸς τὸ πλησιέστερον πρὸς πρύμναν αὐτῶν πλοῖον (ἀρ. 3). Τὸ σχ. 2 τοῦ πίνακος 3 δεικνύει σύμπλεγμα στρέφον κατὰ πρῶτον ὀκτῶ ῥόμβους πρὸς δεξιὰ καὶ ἀκολουθῶς ὀκτῶ ῥόμβους πρὸς τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν, ὅπως ἐπανεῖλθῃ εἰς τὴν πορείαν αὐτοῦ, θὰ παρατηρήσωσι δὲ οἱ ἀναγνώσται ὅτι διὰ τῆς τοποθετήσεως τῶν δύο οὐραγῶν πλοίων εἰς ἀντιστοιχίαν τεσσάρων ῥόμβων ἀπ' ἀλλήλων, ἐὰν ὁ ὀδηγὸς στρέψῃ πρῶτον ὀκτῶ ῥόμβους καὶ ἀκολουθῶς τὰ δύο ταῦτα οὐραγὰ πλοῖα στρέψωσι ταυτόχρονως, ἢ τάξις αὐτῶν, ὅταν ὁ ἀρ. 2 πλοῖον φθάσῃ εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ πορείαν, ὁ ἀλλαγῆ, προσκαίρως τοῦ 2 καθισταμένου 3 καὶ τοῦ 3, 2, ἀλλὰ καὶ τότε ἀκόμη τὸ σύμπλεγμα, ὡς εἰς σχηματισμὸν 1 θεωρούμενον, θὰ ἦναι τακτικόν. Ἀκολουθῶς, ἐὰν στρέψωσι πάλιν, ὅπως ἀναλάβωσι τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν πορείαν, θὰ ἐπανεῖλθωσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν 2, ὡς ἐὰν οὐδὲν συνέβῃ. Οὗτος εἶναι ὁ τοῦ στρέφειν συμπλέγματα τρόπος ἀπὸ δεδομένης πορείας καὶ τανάπαλιν, ὑπὲρ οὗ συνηγορῶ δι' ἀπάσας τὰς τετραγώνους κινήσεις, ταχέως δὲ θὰ φανῇ ἀπλοῦς εἰς τοὺς κυβερνήτας τῶν πλοίων τῶν συμπλεγμάτων, οἵτινες εἶναι συνειθισμένοι νὰ συνταυτίζωσι τὰς ἐνεργείας αὐτῶν. Εἶναι τὸ μόνον περίπλοκον μέρος τακτικῶν κινήσεων εἰς τὸν τακτικὸν χειρισμὸν τῶν συμπλεγμάτων. Οἱ σχηματισμοὶ 1 καὶ 3 διαφέρουσι τῶν τοῦ ναυάρχου «Hornby» κατὰ μόνον τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ στρέφειν, τῶν οὐραγῶν πλοίων, κατὰ τὸ σχέδιόν μου, ὄντων εἰς ἴσας ἀποστάσεις ἀπὸ τῶν ἰχνῶν τῶν ὀδηγῶν αὐτῶν.

(ἀκολουθεῖ)

ρσίαν, ἢναι ἀνώτερος τῶν στρατιωτῶν, τῶν ὑπὸ τῆς στρατο-
λογίας ἀπαιτουμένων.

Δὲν εἶναι δεκτοὶ εἰς κλήρωσιν

α) Οἱ νέοι οἱ ἐγκριθέντες ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς,
ὅπως ὑπηρετήσωσιν ὡς ἐθελονταὶ ἐπὶ ἓν ἔτος.

β) Οἱ ἐθελονταὶ οἱ κατατεταγμένοι ἐπὶ τρία ἔτη (εἰς τὸν
στρατὸν καὶ τὰ σχολεῖα τῶν ὑπαξιωματικῶν).

γ) Οἱ μαθηταὶ κυνηγοὶ οἱ ἐφωδιασμένοι μὲ ἀποδεικτικὸν μα-
θητεύσεως.

δ) Ἐκεῖνοι, οἵτινες καταφανῶς εἶναι ἀνίκανοι πρὸς ὑπη-
ρσίαν.

ε) Ἐκεῖνοι, οἵτινες, διὰ τὴν κακὴν αὐτῶν διαγωγὴν, εἶναι
ἀνάξιοι πρὸς ὑπηρεσίαν.

Οἱ νέοι οἱ ἀμελοῦντες τὴν ἀνωτὴ εἰδοποίησιν περὶ ἐγγρα-
φῆς τῶν ὀνομάτων αὐτῶν εἰς τοὺς ἐλέγχους, ἢ ἐκεῖνοι οἵτινες
δὲν παρουσιάζονται κατὰ τὴν γενομένην πρόσκλησιν εἰς τὰς
ἀπογραφικὰς ἐργασίας, στεροῦνται ὅλων τῶν δικαιωμάτων,
ἅτινα ἠδύνατο νὰ δώσῃ αὐτοῖς ὁ ἀριθμὸς τῆς κληρώσεως, καὶ
ὀρίζονται ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ πρὸ παντὸς ἐτέρου διὰ τὴν
στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

§ 15.

Ο ἄριθμὸς τῆς κληρώσεως τοῦ νέου, ὅστις τελευταῖος ἐγέ-
νετο δεκτὸς διὰ τὴν ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσίαν, καθίσταται
ἀριθμὸς κλεισίματος διὰ τὴν ἀπογραφικὴν περιφέρειαν.

Οἱ νέοι, ὧν οἱ ἀριθμοὶ εἶναι ἀνώτεροι τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ κλει-
σίματος, μένουσι διαθέσιμοι, ὅ ἐστιν, εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρ-
χῶν τῆς νεοσυλλεξίας.

Οἱ ἔχοντες ἀριθμὸν κατώτερον τοῦ ἀριθμοῦ κλεισίματος
(ἐξαιρέσει τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος κατατασσομένων) καὶ οἵτινες
δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν προσεκλήθησαν ὑπὸ τὰς σημαίας, προο-

Η ΕΝ ΠΡΩΣΣΙΑ ΝΕΟΣΥΛΛΕΞΙΑ ΤΩΝ
ΑΝΔΡΩΝ. (*)

Β.

Ἐπιθεώρησις καὶ ἀπογραφὴ.

Γενικαὶ ἀρχαὶ διὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν ἀνδρῶν, τυχέως δὲ καὶ περὶ
τῆς ἀναβολῆς αὐτῶν ἢ καὶ περὶ τῆς ἐξαιρέσεως αὐτῶν
ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

§ 31.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἡ ὑπηρεσία καθίσταται
ὑποχρεωτικὴ, ὁ νεανίας ὀφείλει νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν ἀπο-
γραφικὴν περιφέρειαν, ἐνθα ἔχει τὴν νόμιμον αὐτοῦ διαμοῆν,
ὅ ἐστι νὰ φροντίσῃ ὅπως ἐγγραφῇ ἐπὶ τῶν ἐλέγχων, πρὸς δὲ
νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν τῆς νεοσυλλεξίας.

Ὁ νεανίας, ὁ ὠρισμένος διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν,
περιλαμβάνεται εἰς τὴν στρατολογίαν τῶν νεοσυλλέκτων, ἣν
μέλλει νὰ προσφέρῃ ἢ ἀπογραφικὴ περιφέρεια, ἐν ἣ ἐνεγράφη.

§ 14.

Οἱ νέοι, οἱ ὑποχρεούμενοι, ἐνεκὲν τῆς ἡλικίας των, τὸ αὐτὸ
ἔτος εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, κληροῦνται εἰς ἐκάστην ἀπο-
γραφικὴν περιφέρειαν, ὅπως ὀρισθῇ ἢ τάξις, καθ' ἣν μέλλουσι
νὰ προσκληθῶσι πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν τῷ μονίμῳ στρατῷ.

Οὐδεὶς ἀριθμὸς δύναται νὰ παραγάγῃ τὴν ἐξαιρέσιν ἀπὸ
τῆς ὑποχρεωτικῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Μόνον ἐν ὥρᾳ εἰ-
ρήνης οἱ ἀριθμοὶ οἱ ἀνώτατοι δύνανται νὰ παραγάγωσι τὴν
ἀπαλλαγὴν τῆς εἰσόδου εἰς τὸν μόνιμον στρατὸν, καὶ τοῦτο ἐὰν
ὁ ἀριθμὸς τῶν νεοσυλλέκτων, τῶν καταλλήλων διὰ τὴν ὑπη-

(*) συνέχεια· ἰδὲ φυλλάδιον νς'.

ρίζονται, κατὰ προτίμησιν, διὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἐπομένου ἔτους.

Μετὰ τὴν διανομὴν τῶν κληρούχων ἐν περιφερείαις τισὶν ἀπογραφικαῖς, ὅτε ὁ ἀριθμὸς ὁ ἀναγκαῖος διὰ τὰ εἰδικὰ ὄπλα (σωματοφυλακὴν, θωρακοφόρους, πυροβολικὸν, γεφυροποιούς) δὲν εὐρέθη, συμπληροῦται διὰ τῶν νέων, ὧν ὁ τῆς κληρώσεως ἀριθμὸς εἶναι ἀνώτερος τοῦ ἀριθμοῦ κλεισίματος. Δι' ἕκαστον τῶν οὕτω πως λαμβανομένων ἀριθμῶν ἀφίονται ἀνὰ εἷς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες κατὰ πρῶτον ὠρίσθησαν διὰ τὴν στρατολογίαν πρὸ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ κλεισίματος.

§ 16.

Εἰς πᾶσαν ἀπογραφικὴν περιφέρειαν οἱ στρατεύσιμοι προσκαλοῦνται κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν πρὸς μόρφωσιν τῆς ἐτησίου στρατολογίας:

- α) Οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ὀρισθέντες.
- β) Οἱ κατὰ προτίμησιν ὀρισθέντες τοῦ προηγουμένου ἔτους.
- γ) Οἱ ὀρισθέντες ὑπὸ τῆς τύχης (le sort) τοῦ τρέχοντος ἔτους.
- δ) Οἱ διαθέσιμοι τῶν παρελθόντων ἐτῶν.

Οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ὀρισθέντες, ὡς καὶ οἱ ὀρισθέντες κατὰ προτίμησιν, προσκαλοῦνται εἰς ὑπηρεσίαν, κατὰ κατηγορίας καὶ κατ' ἐτηρίδας, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τοῦ ἔτους τοῦ μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένου.

Ὅταν ἡ ἐτησία στρατολογία δὲν δυναθῇ νὰ χορηγηθῇ ὑπὸ τῶν κατηγοριῶν α', β', καὶ γ', συμπληροῦται διὰ τῶν διαθέσιμων, λαμβανομένων κατ' ἐτηρίδας, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἔτους καὶ ἀπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ μᾶλλον σμικροτέρου ἀριθμοῦ τῆς κατὰ τὸ ἔτος ἐκείνου κληρώσεως.

§ 17.

Διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς γοσοκόμους, ὅτε δὲν κατορθοῦται

νὰ πληρωθῇ ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ διὰ στρατιωτῶν τοῦ μονίμου στρατοῦ, λαμβάνονται, εἰ δυνατόν, μόνον οἱ νέοι, οἵτινες, ἐνοῦντες τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις, παρουσιάζονται ἐθελουσίως διὰ τὴν ὑπηρεσίαν νοσοκόμου.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δύνανται νὰ ληφθῶσι καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νέων τῶν καταλλήλων νὰ φέρωσι τὰ ὄπλα.

Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐθελοντῶν τούτων ᾗναι ἀνεπαρκὴς διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, λαμβάνονται, μηδὲν λαμβανομένου τοῦ ἀναστήματος ὑπ' ὄψιν, οἱ ἄνδρες τῆς στρατολογίας οἱ ἀρκούντως ἰσχυροὶ, γινώσκοντες ὅμως τὴν ἀνάγκωσιν καὶ τὴν γραφὴν.

Οἱ μεννοῦνται προσκαλοῦνται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην κατὰ προτίμησιν (§ 1.).

§ 18.

1ον Οἱ ἐργάται τῆς διαχειρίσεως (ἐργάται ἄοπλοι) τοῦ στρατοῦ λαμβάνονται, κατὰ τὸ μᾶλλον, ἐκ τῆς κατηγορίας τῶν νέων, οἵτινες δὲν συγκεντροῦσιν ἀπάσας τὰς ιδιότητες, τὰς χρειώδεις διὰ τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν. Ἐκεῖνοι, οἵτινες, ἐν τῇ ιδιότητι αὐτῶν ὡς ἐργάται, εὐρέθησαν καλοὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ὑπολογίζονται ὡς στρατιῶται τῆς προγενεστέρως κλάσεως.

2ον. Ὡς ἐργάται διαχειρίσεως τοποθετοῦνται εἰς τὸ πεζικὸν ἐν γένει βράπτει καὶ σανδαλοποιοί.

§ 19.

Οἱ νέοι οἱ πάσχοντες παθήσεις ἀναγνωριζομένας ἀνιάτους, καὶ ἂν τυγχάνωσιν εἰς τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν, ὑπόκεινται εἰς ἀπόταξιν, ἧτοι ἐξαιροῦνται τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, ἀπαλλασσόμενοι ταυτοχρόνως νέας ἐπισκέψεως ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν τῆς στρατολογίας.

Ἡ ἀπόδειξις βεβαιοῦται διὰ πιστοποιητικοῦ ἀποτάξεως.

§ 20. Οἱ νέοι, οἵτινες, εἰς τὸ πρῶτον ἢ τὸ δεῦτερον ἔτος τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς (δηλ. κατὰ τὸ 20ν καὶ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν), δὲν ἀπέκτησαν εἰσέτι τὸ ἀπαιτούμενον ἀνάστημα ἢ καὶ κατέχονται ὑπὸ ἀσθενειῶν ἢ παθήσεων ὠρισμένων, ὀφείλουσι νὰ παρουσιασθῶσι τὸ ἐπόμενον ἔτος καθὸ προσκαίρως ἀνίκανοι πρὸς στρατείαν.

Αἱ ἀσθένειαι ἢ αἱ παθήσεις, αἵτινες ἠτιολόγησαν τὴν εἰς τὸ ἐπόμενονον ἔτος παραπομπήν, ἐὰν ἐξακολουθῶσι καὶ κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν, παράγουσιν ἐξάίρεσιν πρὸς στρατείαν ἐν ὧρα εἰρήνης.

§ 21.

Οἱ νέοι οἱ καταδικασμένοι κατὰ τὸν ποινικὸν νόμον τῆς 14. ἀπριλίου 1851 εἰς κράτησιν ἐπανορθωτικῆς φυλακίσεως στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τοῦ φέρειν ὄπλα καὶ κηρύττονται ἀνάξιοι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν στρατόν.

Ἐπομένως διαγράφονται ἀπὸ τῶν καταλόγων.

§ 22.

Οἱ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενοι, οἵτινες εἶναι εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης ὑπὸ κατηγορίαν κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, δὲν ἀναλαμβάνουσιν ὑπηρεσίαν ἢ κατόπιν τῆς δίκης ἢ τῆς ἐκτίσεως τῆς ποινῆς, ἐὰν καταδικασθῶσιν.

§ 23.

Οἱ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενοι, οἱ στερούμενοί ἐπὶ τινα χρόνον τὰ πολιτικά αὐτῶν δικαιώματα, δὲν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν στρατόν, ἐφ' ὅσον ὑπόκεινται ὑπὸ τὴν ποινὴν ταύτην, ἀναβάλλεται δὲ ἡ εἰσαγωγή αὐτῶν, μέχρις οὗ ἀναλάβωσι τὰ πολιτικά των δικαιώματα.

Ἐν τούτοις ἡ ἀναβολὴ αὕτη δὲν ἔχει χώραν, ἐὰν ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενος στερεῖται τῶν πολιτικῶν

αὐτοῦ δικαιωμάτων, ὑπερβαίνει τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ὄφειλε νὰ παρουσιασθῆ τρίτον ἤδη ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐπομένως ὁ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενος δρίζεται

Εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν μέλλει ν' ἀνακτήσῃ τὰ πολιτικά του δικαιώματα εἰς τὸ διάστημα τῶν δύο ἐπομένων ἐτῶν,

α) 1ον διὰ τὸ τμήμα ἐργατῶν, ὁπότε ὁ ἀριθμὸς τῆς κληρώσεως τοῦ φέρει αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἀναχωρητέων (1), εὐδρέθῃ δὲ καλὸς πρὸς στρατείαν.

2ον Διὰ τὴν ἐφεδρείαν τῆς στρατολογίας ἢ διὰ τὴν ἀπόταξιν, ὅτε δὲν ἀνάγεται ἤδη εἰς μίαν τῶν δύο συνθηκῶν τούτων.

Ἐὰν ὅμως δὲν πρόκηται νὰ ἀναλάβῃ τὰ πολιτικά του δικαιώματα εἰς τὰ δύο ἐπόμενα ἔτη, δρίζεται

β) Νὰ διαγραφῆ ἐξ ὄλων τῶν καταλόγων. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς τοὺς κρατηθέντας εἰς ἐπανορθωτικὴν φυλακὴν.

Ἐπομένως ὁ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενος, τεθειμένος ἤδη εἰς τι τμήμα ἐργατῶν, ἀναλαμβάνει τὰ πολιτικά αὐτοῦ δικαιώματα, κατατάσσεται ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀρχηγοῦ εἰς τι σύνταγμα, ὅπερ δὲν στρατολογεῖται ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐνθα κατοικεῖ.

§ 24.

Οἱ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενοι καὶ οἱ στρατεύσιμοι, οἱ ἀγνωρίζομενοι ὑπαίτιοι ἐθελουσίῳ ἀποκόψεως μέλους τοῦ σώματος, τιμωροῦνται, δι' αὐτὸ τοῦτο, ὑπὸ τῶν νόμων, καὶ μετὰ τὴν ἔκτισιν τῆς ποινῆς τίθενται εἰς τι τμήμα ἐργατῶν, ἐὰν ᾧσιν εἰσέτι εἰς κατάστασιν νὰ ἐργασθῶσι. Ὁ χρόνος τῆς φυλακίσεως αὐτῶν δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, οὐδ' ὁ ἀριθμὸς τῆς κληρώσεως, οὐδ' ἡ ἡλικία οὐδ' ἄλλαι τινὲς περιπτώσεις, πρὸς αἰανδήποτε ἐλάττωσιν τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς κατὰ νόμον στρατείας.

(1) Κατὰ τὸ ἡμέτερον στρατιωτικὸν σύστημα, οὗτοι εἶναι οἱ καθ' ἡμᾶς νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἔτους.

Ὁ προσπαθήσας ν' ἀπατήσῃ, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ὑποχρέω-
σιν πρὸς στρατείαν, παραδίδεται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς στρα-
τολογίας εἰς ἀρμοδίου δικαστὰς, οἵτινες ἐπιλαμβάνονται τῆς
ὑποθέσεως.

Ἐὰν ὁ τοιοῦτος καταδικασθῇ, δὲν τῷ ὑπολογίζεται ἡ διάρ-
κεια τῆς φυλακίσεώς του, ὁ ἀριθμὸς τῆς κληρώσεώς του, ἡ
ἡλικία του καὶ ἄλλαι περιστάσεις πρὸς οἰανδήποτε ἐλάττωσιν
τοῦ πρὸς στρατείαν χρόνου, καὶ ἐφ' ὅσον στερεῖται τῶν πολι-
τικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, τίθεται εἰς τι τμῆμα ἐργατῶν, καὶ
τοῦτο, ἐὰν ἡ ἀρμοδία ἐπιτροπὴ τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ νομοῦ
τὸν κηρύττῃ καλὸν πρὸς στρατείαν. Ἄλλως ἡ ποινὴ τῆς φυ-
λακίσεως δὲν παρακολουθεῖται ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας εἰς τι τμῆμα
ἐργατῶν.

§ 25.

Λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν πρὸς ἀναβολὴν

α) Οἱ ὑπὸ τὰ ὅπλα καλούμενοι, οἱ ἀναγνωριζόμενοι ὑπὸ τῶν
ἀρχῶν τῆς στρατολογίας ὡς μόνον στηρίγματα ἐνδεῶν οἰκογε-
νειῶν, ἢ μονογενεῖς υἱοὶ πατρὸς ἢ μητρὸς ἀνικάνου νὰ φροντίσῃ
περὶ τῆς διατροφῆς του.

β) Ὁ μόνος υἱὸς χήρας μὴ δυναμένης νὰ φροντίσῃ περὶ
τῆς συντηρήσεώς της, καὶ ἥτις δὲν δύναται νὰ λάβῃ συνδρομὴν
οὐδενὸς μέλους τῆς οἰκογενείας.

γ) Οἱ ὑπὸ τὰ ὅπλα καλούμενοι, οἵτινες εὐρίσκονται, ἄλλως
καὶ οὐχὶ δι' ἀγορᾶς, κύριοι γαιῶν μὴ μισθωμένων, αἵτινες
εἴτε ἔνεκεν τῶν ὀλίγων ἐτῶν, εἴτε ἔνεκεν τοῦ εἴδους τῆς καλ-
λιεργείας των, δὲν δύναται νὰ μισθωθῶσιν, ἢ καὶ νὰ διαχει-
ρισθῶσιν ἢ διευθετηθῶσι παρ' ἄλλων, χωρὶς νὰ προκύψωσιν
οὕτω μεγάλαι ζημίαι.

Ἡ ἀξία τῆς ιδιοκτησίας δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἀφίλει
ἕμως τοῦλάχιστον νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὴν ὑπαρξίν τοῦ ιδιοκτῆτου.

δ) Ὁ ὑπὸ τὰ ὅπλα καλούμενος, ὅστις, διὰ τοῦ θανάτου τοῦ
πατρὸς του ἢ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, ἢ δι' ἄλλης αἰτίας, ὑπο-
χρεοῦται νὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρι τέλους τὰς συμφωνίας μισθώ-
σεως ιδιοκτησίας τρίτου, καὶ ὅστις δὲν δύναται ἄνευ ζημίας
ν' ἀντικαταστήσῃ δι' ἑαυτὸν ἄλλον εἰς τὴν διαχείρισιν
ταύτην.

Ἡ ἀξία τῆς μισθώσεως δὲν λαμβάνεται ἐπίσης ὑπ' ὄψιν,
καὶ, ὅσον διὰ τὴν ιδιοκτησίαν, ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀγροληψία νὰ δύ-
ναται νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀγρολήπτου.

ε) Ὁ ὑπὸ τὰ ὅπλα καλούμενος, ὁ γενόμενος ιδιοκτῆτης ἐρ-
γοστασίου βιομηχανικοῦ οἰουδήποτε, χρωμένου πλείονας ἐργά-
τας, ὅταν δὲν ἠδυνήθῃ νὰ εὔρῃ ἓνα καλὸν πρόσκαιρον διευθυ-
τὴν διὰ τὸ κατὰστημά του. Ὁ ἀρχηγὸς σπουδαίου ἐμπορικοῦ
οἴκου χαίρει τὰ αὐτὰ προνόμια, ἐὰν τύχῃ.

ς) Ὁ ὑπὸ τὰ ὅπλα καλούμενος, ὁ ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τῶν
ἀρχῶν τῆς στρατολογίας ἀναπόφευκτος εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ
κύριον γαιῶν, βιομηχανικῶν καταστημάτων, ἢ ἀγρολήπτην,
καταστάνα ἀνίκανον νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ διαχειρισθῇ ὁ ἴδιος
τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ. Ἀλλὰ τότε ἀνάγκη ἐπὶ πλέον ὁ πατὴρ νὰ
μὴ δύναται νὰ παρασταθῇ ὑφ' ἑτέρου ἢ τοῦ υἱοῦ του.

ζ) Ὁ ὑστερογενὴς υἱὸς στρατιώτου φονευθέντος ὑπὸ τῶν
ἐχθρῶν, ἢ ἀποθανόντος συνεπείᾳ τῶν πληγῶν του, ἢ κατασάν-
τος ἐμπαθοῦς, ἐφ' ὅσον δύναται νὰ ἦναι τὰ μᾶλλον χρειώδης
εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ τελευταίου, διὰ μόνης τῆς ἀναβο-
λῆς του.

ΣΠΟΥΔΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ (*)

ὑπὸ E. Poirot, λοχαγ. ὑπασπιστοῦ τοῦ 118ου συντάγματος

τοῦ πεζικοῦ, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ N. ΠΟΥΡΝΑΡΑ,

ἀνθυπολοχαγῶ τοῦ πυροβολικοῦ.

Οἱ ἀξιωματικοὶ διατάττουσι τοὺς προϊσταμένους τῶν διαφύρων ἀποσπασμάτων νὰ μὴ βάλλωσι πέραν τῶν 1200 μέτρων, ἔνθεν δὲ τῆς ἀποστάσεως ταύτης νὰ ἐνεργῶσι πυρὰ καθ' ὁμάδας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον συνεχῆ, ἀλλὰ καλῶς πάντοτε διευθυνόμενα· νὰ μὴ βάλλωσιν ἢ ἐπὶ σημείων καλῶς διακρινομένων· νὰ μὴ μεταχειρίζονται τὸ κατὰ θέλησιν πῦρ εἰμὴ καθ' ἣν στιγμήν ἢ πλησίαισι τοῦ ἐχθροῦ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τὴν ψυχρότητα, ἥτις ἀπαιτεῖται ὅπως ὑπακούωσιν εἰς τὰ προσταγήματα τοῦ ἀρχηγοῦ· τότε δὲ θὰ προσπαθῶσι νὰ κανονίζωσι τὴν ταχύτητα τοῦ ῥίμματος αὐτῶν ἀναλόγως τῆς ἀπ' αὐτῶν ἀποστάσεως τοῦ ἀντιπάλου. Οἱ διοικηταὶ τῶν λόγων τῶν ἀκροβολιστῶν βεβαιοῦνται ἀπ' ἐτέρου, ὅτι ἅπαν τὸ καλυπτόμενον ὑπὸ τούτων ἔδαφος εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τὰς βολὰς τῶν διαφύρων ἀποσπασμάτων, καὶ ἐὰν ἡ ἀπόστασις τῶν προκαλυμμάτων ἢ ὁ τοῦ ἐδάφους σχηματισμὸς ἐμποδίζῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς συνθήκης ταύτης, ἀποσπῶσιν εἰς τὰ ἐνδιάμεσα καλοῦς τινας σκοπευτάς. Τὰ ὑποστηρίγματα τῶν ἀκροβολιστῶν παρατεταγμένα ἐπὶ μιᾷ γραμμῆς κατακλίνονται εἰς 300 μέτρων ἀπόστασιν τοῦλάχιστον ὀπισθεν τῶν ἀκροβολιστῶν.

*Π.λεονέκτημα τοῦ σχηματισμοῦ εἰς μιᾶν γραμμὴν
ὡς σχηματισμοῦ μάχης.*

Ὁ ἐπὶ μιᾷ γραμμῆς σχηματισμὸς εἶναι βεβαίως ὁ συμ-

(*) Συνέχεια· ἰδὲ τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

φερώτερος εἰς πεζικόν, ὅπερ παρατάσσεται πρὸς μάχην, διότι πλειότερον παντός ἄλλου ἐπιτρέπει εἰς πάντας τὴν χρῆσιν τῶν πυρῶν αὐτῶν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ κατακεκλιμένου ἀκροβολιστοῦ. Οὗτος λοιπὸν ἀνταποκρίνεται ἐξαίρετως εἰς τὴν διπλὴν συνθήκην, ἣν ὀφείλει νὰ πληροῖ πᾶς καλὸς τακτικὸς σχηματισμὸς, « νὰ ἐπιτρέπη τὴν καλλιτέραν χρῆσιν τῶν πυρῶν καὶ νὰ προκαλύπτῃ ὅσον δυνατόν πλειότερον τὸν βάλλοντα ».

Ἡ παραδοχὴ τῶν πυροβόλων ὅπλων καὶ ἡ διαδοχικὴ καὶ ἀξιοσημείωτος τελειοποίησις αὐτῶν κατὰ τὸ ῥίμμα, ἠλάττωσε τὸν ἀριθμὸν τῶν ζυγῶν τοῦ πεζικοῦ. Ἄλλοτε τοῦτο ἐν Ἑλλάδι ἐσχηματίζετο εἰς δέκα ἐξ ζυγῶν, ἐν Ῥώμῃ εἰς δώδεκα, εἰς δέκα δὲ πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς λόγχης. Ἐπὶ Λουδοῦ τὸ πεζικόν ἐσχηματίσθη τὸ πρῶτον ἐπὶ ἐξ ζυγῶν, ἀκολούθως ἐπὶ τεσσάρων, ἕως οὗ ἡ χρῆσις τῆς νέας λόγχης (σωληνοφόρου) ἐπέτρεψε τὴν διάλυσιν τῶν λογχοφόρων. Ὁ Φρειδερίκος II, ὁ δὸς πλείονα ἀξίαν εἰς τὰ πυρὰ τοῦ πεζικοῦ αὐτοῦ, παρεδέχθη τὸν ἐπὶ τριῶν ζυγῶν σχηματισμὸν, ἐνῶ ὁ τρίτος ἐγέμισε τὰ ὅπλα τῶν δύο πρώτων. Ἐν τοιαύτῃ δὲ τάξει ἔλαβον χώραν οἱ πόλεμοι τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς αὐτοκρατορίας.

Τῷ 1813 ὁ Ναπολέων ἔταξε τὸν στρατὸν αὐτοῦ προσωρινῶς ἐπὶ δύο ζυγῶν, ὅπως ἀπαντήσῃ τὸν ἐχθρὸν, οὗτινος ἦτο ἀριθμητικῶς κατώτερος· τοῦτο ὅμως εἶναι μοναδικὸν γεγονός, καὶ μολονότι ὁ ἐπὶ τριῶν γραμμῶν σχηματισμὸς ἐπολεμήθη ὑπὸ πολλῶν στρατιωτικῶν συγγραφέων τῆς ἐποχῆς, ἔμενον ἰσχύων ἐν Γαλλίᾳ μέχρι τῆς παραδοχῆς τῶν αὐλακωτῶν ὅπλων. Ἡ αὔξησις τῆς βολῆς καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ ῥίμματος ἠλάττωσαν τὸν ἀριθμὸν τῶν ζυγῶν εἰς δύο. Ἄλλως δὲ ἐν τῷ πολέμῳ οὗτος ἦτο ὁ ἐν χρήσει σχηματισμὸς, διότι κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐνεργείας ὁ τρίτος ζυγὸς παρενεβάλλετο μεταξὺ

τῶν δύο προηγουμένων, προτιμῶν οὕτω νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν ὅπλων του ἢ νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ γαμίζῃ ταῦτα διὰ τοὺς συστρατιώτας του.

Ἐν γένει τὸ πεζικὸν κατὰ τὰς μάχας πρέπει νὰ παρατάσσεται ἐπὶ δύο ζυγῶν, ἐνώπιον ὅμως τοῦ ἐχθροῦ πρέπει νὰ τάσσηται ἐφ' ἐνός, δι' οὗς προείπομεν λόγους. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος ἀποβήσεται βεβαίως κανονικὸς διὰ τὰς μάχας μετὰ τὰ νέα ὅπλα. Τοῦτον παρεδέχθησαν εἰς τὸν κανονισμὸν αὐτῶν τῷ 1867 οἱ Ἀμερικανοί, οἵτινες πρῶτοι ἐποίησαντο χρῆσιν τῶν ταχυβόλων τούτων ὅπλων.

Ὁ ἐφ' ἐνός ζυγοῦ σχηματισμὸς τοῦ στρατοῦ παρουσιάζει καὶ ἕτερον πλεονέκτημα ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς τακτικῆς· ἐπιτρέπει τὴν αὐξήσιν τῆς ἐκτάσεως τοῦ μετώπου τῆς προσβολῆς ἢ τῆς ἀμύνης, ἢ δ' αὐξήσις αὕτη εἶναι ἀναπόφευκτος ἀφ' ὅτου ἡ κατὰ μέτωπον προσβολὴ κατέστη εἰς ἄκρον ἐπικίνδυνος, ἂν οὐχὶ πλέον ἀδύνατος. Τῷ ὄντι ὁ προσβάλλων ὀφείλει νὰ παρεκτείνῃ τὴν γραμμὴν τῆς μάχης, ὅπως ὑπερκεράσῃ ἐν τῶν κεράτων τοῦ ἐχθροῦ, ἐνῶ οὗτος ὀφείλει νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ, ὅπως προλάβῃ τὴν περικυκλωτικὴν ταύτην τοῦ προσβάλλοντος κίνησιν. Οὕτως οἱ δύο ἀντίπαλοι καταντῶσι φυσικῶς εἰς τὸ νὰ σχηματίζωσι τὴν πρώτην αὐτῶν γραμμὴν ἐφ' ἐνός ζυγοῦ, ὅπερ εἶναι συνέπεια τῆς συγκεντρικῆς προσβολῆς.

Οἱ τὴν μικρὰν εὐστάθειαν τοῦ ἐφ' ἐνός ζυγοῦ τεταγμένου στρατοῦ παρουσιάζοντες ὡς ἄτοπον τοῦ τοιοῦτου σχηματισμοῦ ἔχουσι ἄδικον, διότι ἤδη ὁ ζυγὸς οὗτος παρουσιάζει πλείονα ἀντίστασιν διὰ τῶν νέων ὅπλων ἢ ὅσην ἐπαρουσίαζε πρότερον διὰ τῶν ἀπὸ τοῦ στομίου πληρουμένων στρατῶν τεταγμένους ἐπὶ δύο ἢ καὶ τριῶν ζυγῶν.

Ὅπως ἀποφύγωμεν τὴν ἀταξίαν, ἥτις ἐπέρχεται ἕνεκα τοῦ τοσοῦτον ἀβαθοῦς σχηματισμοῦ τοῦ ἐφ' ἐνός ζυγοῦ, δυνάμεθα

νὰ διατηρήσωμεν τὸν ἐπὶ δύο, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰς πορείας καὶ τὰς συναθροίσεις.

Διαδοχικὴ ἐνίσχυσις τῆς γραμμῆς τῶν ἀκροβολιστῶν ἐν ἀμύνῃ.

Καὶ ἐν ἀμύνῃ ἔτι οἱ ἀκροβολισταὶ ἐκλήθησαν ὅπως πρωταγωνιστήσωσιν, ἐμποδίζοντες τὴν προσπέλασιν τῶν πολεμίων εἰς τὰς διαφόρους θέσεις. Ὅθεν πρέπει διαδοχικῶς νὰ ἐνισχύονται κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ὑποστηριγμάτων καὶ τῶν ἐφεδρειῶν, ὥστε, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἐχθρὸς θὰ διατάξῃ τὴν ἔφοδον, νὰ δυνθῶσι ν' ἀνισταθῶσιν αὐτῷ.

Ἐνίοτε ἡ ἀληθὴς τῆς γραμμῆς τῆς ἀμύνης θέσις εὐρίσκειται ὀπισθεν τῆς ὑπὸ τῶν ἀκροβολιστῶν κατεχομένης. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει πᾶσα τούτων ἐνίσχυσις ἔσται ἀνωφελής. Οἱ ἀκροβολισταὶ τότε μάχονται ὑποχωρητικῶς, ἀλλ' ὑποχωροῦσιν ὅτον εἰ δυνατόν βραδέως, ὁπότεν δὲ φθάσωσιν ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἣν πρέπει μέχρις ἐσχάτων νὰ διατηρήσωσιν ἀμυνομένοι, τότε πρέπει νὰ ἐνισχυθῶσι καθ' ὃν τρόπον ἀνωτέρω διελάβομεν.

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀκροβολιστῶν καὶ τῶν ὑποστηριγμάτων ἐν ἐπιθέσει.

Ἐνέργεια τῶν ἀκροβολιστῶν ἐν τῇ ἐπιθέσει.

Ὡς ἤδη ἐν ἀρχῇ τοῦ πονήματος εἶπομεν, ἡ τακτικὴ τῶν πυρῶν ἐν τῇ ἐπιθέσει καὶ τῇ ἀμύνῃ πρέπει ν' ἀντικατασταθῇ ἐν τῇ τακτικῇ τῆς προσβολῆς, ἥτις ἐκτός ἐξαιρετικῶν τινῶν περιστάσεων δὲν εἶναι πλέον δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ μετὰ τὴν παραδοχὴν τῶν ἀπὸ τοῦ πυθμένος πληρουμένων ὅπλων. Ἀπόκειται εἰς τὰ μᾶλλον προκεχωρημένα τμήματα, δηλαδὴ τοὺς ἀκροβολιστὰς, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς φάλαγγας προσβολῆς ἢ ἄλωσις τῶν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κατεχομένων θέσεων, Ἐκ τούτου

ἐπεται ὅτι πρέπει διαδοχικῶς νὰ ἐνισχύωμεν αὐτοὺς, ἵνα ἐν τῇ κρίσει σιγῇ ὧσιν ἀρκούντως ἰσχυροί, ὅπως ἐπιχειρήσωσι τὴν ἐφοδόν. Πρὶν ἢ σπουδάσωμεν δὲ πῶς πρέπει νὰ ὑποστηρίξωμεν τούτους, θέλομεν ἐξετάσει τοὺς καλλιτέρους σχηματισμοὺς καὶ τοὺς τρόπους ἐνεργείας, οἵτινες ἐπιτρέπουσιν αὐτοῖς νὰ προβαίνωσιν ὑπὸ τὸ ἐχθρικόν πῦρ, ὑφιστάμενοι τὰς ὀλιγωτέρας ἀπωλείας.

Ἀρχή. Ἐρ' ὅσον ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἐδάφους εἶναι ἀρμόδιος, πρέπει κατὰ τε τὴν ἐπίθεσιν καὶ τὴν ἀμυναν νὰ συσσωματώμεν τοὺς ἀκροβολιστὰς κατὰ μικρὰ τμήματα ὅπισθεν τῶν προκαλυμμάτων μᾶλλον, ἢ νὰ διατηρῶμεν αὐτοὺς εἰς κατετετημημένην τάξιν.

Οἱ αὐτοὶ λόγοι, οἵτινες ὑπαγορεύουσι τὴν διάταξιν ταύτην ἐν τῇ ἐμμόνῳ ἀντιστάσει, ἐνυπάρχουσι καὶ εἰς τὴν ἐπίθεσιν. Ἐπὶ πλέον δὲ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην δὲν πρόκειται νὰ κανονίσωμεν τὸ πῦρ, νὰ διευθύνωμεν αὐτὸ καὶ νὰ διατηρήσωμεν τοὺς ἀνδρας ὅπισθεν τῶν προκαλυμμάτων αὐτῶν, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἤδη ἐνεργεῖαν τοῦ ἀρχηγοῦ οὐ τὴν τυχαίαν, ἀλλὰ πρέπει προσέτι νὰ παρασύρωμεν τοὺς στρατιώτας ὑπὸ τὸ ζῶηρον τοῦ ἐχθροῦ πῦρ, καὶ τοῦτο εἶναι ἡ δυσκολωτέρα τῶν σημερινῶν πολέμων πράξις. Ὁ προκεκαλυμμένος ἀκροβολιστὴς δυσκολώτατα ἐγκαταλείπει τὴν τοιαύτην αὐτοῦ θέσιν, ὅπως βαδίση πρὸς τὰ πρόσω.

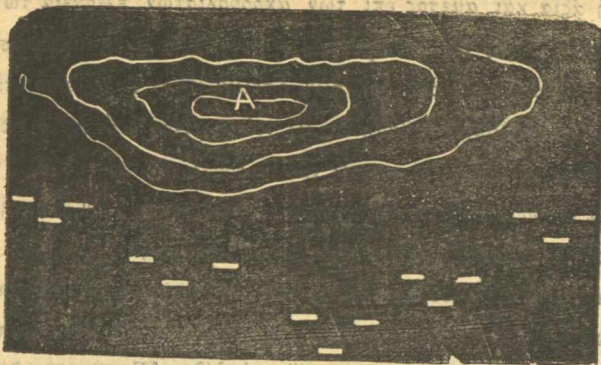
Ὁ Ναπολέων εἶπεν, ὅτι ἡ μετάβασις ἀπὸ τῆς ἀμυντικῆς τάξεως εἰς τὴν ἐπιθετικὴν εἶναι ἡ λεπιοτέρα πολεμικὴ πράξις. Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν νέων ὅπλων ἢ προσβολῆ θέσεως νινος ἀνάγεται εἰς τὰς τοιοῦτου εἶδους πολεμικὰς πράξεις. Δὲν ἀπαιτεῖ πλέον αὕτη ἀποφασιστικὴν τινα πορείαν, ἀλλ' ἀναγκαίως ἐνεργεῖται διὰ σειρᾶς ταχειῶν ἐπιθετικῶν κινήσεων, τὰς ὁποίας ἐπακολουθεῖ ἡ ἄλωσις τῶν ἀμυντικῶν τοῦ ἐχθροῦ

θέσεων. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας οὐδὲν ἄλλο ἀρμόζει πλειότερον ἢ ἀξία καὶ ἄμεσος ἐπὶ τῶν ἀκροβολιστῶν ἐνεργεῖα τῶν ἀρχηγῶν, ὅπως τοὺς ἀναγκάσωσιν εἰς τὸ νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰ προκαλύμματα, ὅπισθεν τῶν ὁποίων εὔρον ἀσφάλειαν· τὸ μόνον μέσον, ὅπως φθάσῃ τις εἰς τοῦτο, εἶναι ἡ ὅπισθεν τῶν προκαλυμμάτων συγκέντρωσις τῶν ἀκροβολιστῶν.

Τὰ διάφορα τμήματα προχωροῦσι πρὸς τὸν ἐχθρὸν, κανονίζοντα τὰς ἑαυτῶν κινήσεις πρὸς τὴν ἐξῆς ἀρχήν

Ἀρχή. Ἡ πρόοδος τῶν ἀκροβολιστικῶς τεταγμένων τμημάτων δέον ν' ἀρχηται ἀπὸ τῶν πτερύγων, καὶ οὕτως, ὥστε τὸ σύνολον τούτων νὰ σχηματίζη ψαλίδα. Ἐκαστον τμήμα φέρεται ἀπὸ προκαλύμματος εἰς προκαλυμμα δρομαίως ἀραιωμένον καὶ χωρὶς νὰ πυροβολῇ. Τὸ πῦρ ἐνεργεῖται ἐν τῇ ἀκινήσει καὶ αὐξάνει καθ' ὅσον ἡ ἀπόστασις τοῦ ἐχθροῦ ἐλαττωταί· εἰς τὰς μικρὰς ἀποστάσεις οἱ ἀκροβολιστὰι δέον ἐν γένει νὰ μένωσιν ἀραιωμένοι. Εἶδομεν ἤδη ὅτι ὁ πλεονεκτικώτερος σχηματισμὸς τῶν ἀκροβολιστῶν ἐν ἀμύνη εἶναι ὁ ψαλιδωτός, καὶ ὅτι ἡ προσβολὴ θέσεως νινος ἀναγκαίως διενεργεῖται διὰ τῆς διαδοχικῆς καταλήψεως σειρᾶς ἀμυντικῶν θέσεων, κειμένων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πλησίον τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ αὐτὸς σχηματισμὸς συμφέρει ἐπίσης καὶ ἐν ἐπιθέσει. Πρέπει δὲ κατὰ συνέπειαν νὰ τηρήσωμεν ἐν ἐκάστη γραμμῇ ἀκροβολιστῶν τὴν ψαλιδωτὴν διάταξιν, καὶ πρὸς τοῦτο ν' ἀρχώμεθα τῆς προχωρητικῆς κινήσεως ἀπὸ τῶν πτερύγων. Ὁ σχηματισμὸς οὗτος πρέπει οὐ μόνον νὰ τηρηθῇ δι' ἓνα λόγον τεταγμένον εἰς ἀκροβολισμὸν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ σύνολον ὄλων τῶν λόχων, οἵτινες προορίζονται δι' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν. Ἐὰν π. χ. ὑποθέσωμεν ὅτι πέντε λόχοι στέλλονται ἀκροβολιστικῶς κατὰ τῆς θέσεως Α, οὗτοι θέλουσι σχηματισθῆ ὡς εἰς τὸ ὅπισθεν σχῆμα δείκνυται, ἐνῶ οὐ μόνον οἱ λόγοι καθ' ἑαυτοὺς,

ἀλλὰ καὶ τὸ ὅλον παρουσιάζουσι τὰ ψαλιδωτὸν σχῆμα.

Εἶναι φανερόν ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν μαθηματικὴν ἀκρίβειαν τοῦ σχήματος, δυνάμεθα ὅμως νὰ δώσωμεν εἰς τὰ διάφορα τμήματα γενικὰς ὁδηγίας, αἵτινες εὐκολύνουσιν αὐτὰ εἰς τὸ νὰ φθάσωσιν ἀρκούντως εἰς τὴν ἀπομίμησιν τοῦ ἀληθοῦς σχηματισμοῦ. Σωροὶ οὕτω τεταγμένοι ὑποστηρίζονται ἀμοιβαίως πολὺ πλείότερον ἢ ἂν ἐτάσσοντο ἐν μιᾷ καμὴν γραμμῇ ἀκροβολιστῶν, ἢ ἔτι ἂν τὸ μὲν κέντρον προχωρήσῃ, τὰ δὲ κέρατα ὑποστέλλονται. Ἄρκει, ὅπως πεισθῶμεν περὶ τούτου νὰ μνησθῶμεν τοῦ ἀκολούθου ἀξιώματος, ὅπερ Φρειδερίκος ὁ II ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ: «Εἰς τοὺς ὀχυρωτικούς κανόνας εὐρίσκει τις τὰς ἀληθεῖς ἀρχὰς τῆς τακτικῆς τοῦ πεδίου τῆς μάχης.»

Πάντες γινώσκουσιν ὅτι ἐν τῇ ὀχυρωτικῇ ἢ ψαλίδι εἶναι πολὺ πλέον ἰσχυροτέρα ἕνεκα τῶν διασταυρουμένων πυρῶν αὐτῆς ἢ ἡ ὀχύρωσις κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἀνευ πλαγιοφυλάξεως, καὶ αἱ σφῆνες μετὰ τῶν ἀπυροβλήτων αὐτῶν γωνιῶν. Τὸ πρῶτον ὀχύρωμα (ψαλίδι) ἀπεικονίζει τὸν προαθρόντα τακτικὸν σχηματισμόν, τὰ δὲ δύο τελευταῖα, τὸν σχηματισμόν ἐν μιᾷ γραμμῇ ἢ τὴν προσβολὴν διὰ τοῦ κέντρου ὑποστελλομένων τῶν

πτερύγων. Ὅθεν ὅταν πρόκηται νὰ διατάξωμεν τὴν προχώρησιν τῶν ἀκροβολιστῶν, πρέπει ν' ἀρχίσωμεν τὴν κίνησιν ταύτην ἀπὸ τῶν πτερύγων· τὰ τοῦ κέντρου τμήματα θὰ προχωρήσωσι κατὰ τὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν κατ' ἀρχὰς κινήσεντων, ἀλλὰ θέλουσι μένει ὀλίγον ὀπισθεν αὐτῶν. Ὁ ἀρχηγὸς ἐκάστου τμήματος δύναται νὰ προάγῃ αὐτὸ εἴτε ὀλόκληρον διατάσσων τὴν μᾶλλον δυνατὴν ἀραιώσιν του κατὰ τὸ διάστημα τῆς πρὸς τὸ πρόσω πτερείας αὐτοῦ, εἴτε κατὰ διαδοχικὰ τμήματα δύο ἢ τριῶν ἀνδρῶν, φροντίζων πάντοτε νὰ ὀρίξῃ ἐκ προοιμίων τὸ νέον σημεῖον συγκεντρώσεως. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς προχωρήσεως τῶν διαφόρων τμημάτων γραμμῆς ἀκροβολιστῶν δὲν ἀπομακρύνεται πολὺ τοῦ κανονισμοῦ τῆς 16. Μαρτίου 1869. Τῷ ὄντι δὲ ἡ 97ῃ παράγραφος τοῦ σχολείου ἀκροβολιστῶν λέγει τάδε:

«Ὅπως καλλίτερον ὠφεληθῇ ἐκ τῶν παραλλαγῶν τοῦ ἐδάφους ὁ ἀρχηγὸς τῆς γραμμῆς τῶν ἀκροβολιστῶν, δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὰ πυρὰ αὐτοῦ, προάγων αὐτὴν διὰ τοῦ δεξιῶς τοῦ ἀριστεροῦ καὶ τοῦ κέντρου.»

Ὁ μόνον λοιπὸν ἐν ὑποχωρήσει κανονίζεται ἡ κλιμακωτὴ τάξις διὰ τοὺς ἀκροβολιστὰς, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προσβολὴν ἀκόμη θέσεώς τινος· ἀφοῦ δ' ἐγνωρίσαμεν τὰ πλεονεκτήματα ταύτης, πρέπει νὰ προτιμήσωμεν αὐτὴν πάσης ἄλλης. Ὅταν οἱ ἀκροβολιστὰι προχωροῦντες, ὡς προεβρέθη, ἀπὸ προκαλύματος εἰς προκαλύμμα, φθάσωσιν εἰς 400—500 μέτρα πλησίον τῶν θέσεων τοῦ ἐχθροῦ, εἶναι πλέον δυσκολώτατον νὰ τοὺς διευθύνωμεν ἕνεκα δὲ τῆς συνεχοῦς ἐπισχύσεως τῆς γραμμῆς δὲν θὰ εὐρίσκωμεν πλέον προκαλύματα διὰ τὰ πλεῖστα τμήματα, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἔσται ὑψηλόμενος. Τότε πρέπει νὰ παύσωμεν τὰ κατ' ὀμάδας πυρὰ, νὰ δεῖξωμεν κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τοὺς ὑπαξιωματικούς τὴν γενικὴν διεύθυνσιν, ἣν

δφείλουσι ν' ακολουθήσωσιν οὔτοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς ἄνδρες καὶ ν' ἀφελῶμεν εἰς τὴν εὐφυΐαν ἐκάστου. Ἡ μεγαλειτέρα προσοχὴ τῶν ἀρχηγῶν πρέπει νὰ στραφῇ εἰς τὴν κατανάλωσιν τῶν πολεμεφραδίων· θέλουσι προσπαθῆσει, ὥστε οἱ ἄνδρες νὰ μὴ ρίψωσιν ἢ ὠρισμένον ἀριθμὸν βολῶν μέχρι τῆς ἀποστάσεως τῶν 100 μέτρων περὶ πῦρ, ὥστε νὰ ἔχωσιν ἀρκοῦντα ἐφόδια διὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐφόδου.

Κατὰ τὴν προχώρησιν ἀπὸ τῶν 400 μέχρι τῶν 100 τὸ κέντρον τῆς γραμμῆς θέλει προσπαθῆσει νὰ ταχθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν πτερυγῶν, ὅπως ταυτοχρόνως μετὰ τούτων ριφθῇ κατόπιν κατὰ τῶν πολεμίων. Φθάσαντες εἰς 100 μέτρων ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἀπόστασιν, οἱ ἀκροβολισταὶ βάλλουσιν ὅσον δύνανται ταχύτερον ἐπὶ ἓν λεπτόν τῆς ὥρας· ὠφελούμενοι δ' ἐκ τῆς συγχύσεως τοῦ ἐχθροῦ καὶ τῆς ἀταξίας, ἣν ἐπιφέρει τοιαύτη βλημάτων βροχὴ, ρίπτονται σύμπαντες κατ' αὐτοῦ, ἅμα τὸ σημεῖον δοθῇ καὶ ἴδωσι τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτῶν δίδοντας αὐτοῖς τὸ παράδειγμα.

Ἐὰν δ' ἀντίπαλος ἀνθίσταται, πρέπει νὰ σταματήσωσι καὶ εἰς τὰ 50 μέτρα, νὰ κατακλιθῶσι, νὰ ἀρχίσωσιν ἐκ νέου πῦρ ταχύτατον καὶ ν' ἀναλάβωσι πάλιν τὴν ἐφοδόν.

Ἐν γένει, ἐὰν ἡ ἐφοδος μέλλῃ νὰ ἐπιτύχῃ, ὁ ἀμυνόμενος δὲν περιμένει τὴν μεγαλειτέραν τοῦ ἐχθροῦ πλησίασιν· ἀλλ' ἂν δὲν πράξῃ οὕτως, ἐπεταὶ ὅτι ἀμφοτέρω τὰ διαμαχόμενα μέρη εἰσὶ σταθερὰ καὶ διοικοῦνται καλῶς. Κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν καὶ τὸ ἐλάχιστον συμβεβηκὸς δύναται ν' ἀναδείξῃ ἐκάτερον νικητὴν. Τὸ σημεῖον λοιπὸν τοῦ ἀρχηγοῦ πρέπει νὰ ᾖ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο· ὅθεν πρέπει νὰ ᾖ πλήρης βοῆς, ν' ἀψηφᾷ τὸ σύριγμα τῶν βλημάτων καὶ νὰ ἐπιβάλληται δι' ἐνὸς βλέμματος μόνον εἰς ἅπασαν τὴν γραμμὴν τῶν ἀκροβολιστῶν.

(ἀκολουθεῖ)